Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• № 66 (20. 333) • 1989 йил 19 март, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг

КПСС Марказий Комитети Пленумида 1989 йил 16 мартда сўзлаган

ЯКУНЛОВЧИ НУТҚИ

Ўртоқлар!

Партия Марказий Комитети Пленумида бўлиб ўтган мунозаралар Пленумга тайёргарлик доирасида амалга оширилган жуда катта иш билан биргаликда биз ҳақиқатан ҳам жамиятимиз тараққиётининг энг катта ва эҳтимол энг қийин муаммосини муҳокама қилаётганлигимиз ва шу муаммо хусусида қарор қабул қилишга яқинлашганимиз тўғрисида яна бир бор гапиришга имкон беради, деб ўйлайман.

Нутқларга қараганда, докладда баён қилиб берилган ва сизларнинг қўлингиздаги ҳужжатларнинг асосий қоидаларига у ёки бу тарзда мувофиқ келадиган аграр сиёсатнинг асосий йўналиши Марказий Комитет аъзолари, Пленум ишида қатнашаётган ҳамма кишилар томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Бу ерда айтилган кўпгина танқидий фикр ва мулоҳазалар, истаклар кўп жиҳатдан тўғридир. Бир қанча хусусий, конкрет масалалар бор. Уларни ишлаб чиқиш керак. Аммо улар асосий масалани кун тартибидан олиб ташламайди: аграр секторимизни ривожлантиришга чинакам омил бахш этиш учун биз туб сиёсий чора-тадбирларни топишимиз керак. Бу йўналиш қишлоқда иқтисодий муносабатларни тубдан қайта қуриш билан боғлиқ.

Қишлоқнинг моддий базаси ҳамда қишлоқни социал жиҳатдан обод қилиш жуда муҳимдир. Бу масалаларнинг ҳаммасини комплекс тарзда ҳал қилиш керак. Биз ўзаро боғлиқ бўлган бир қанча катта, туб чора-тадбирларни қабул қилишимиз ва амалга оширишимиз лозим. Бироқ ана шу комплексда, ўртоқлар, барибир энг ҳал қилувчи позиция, асосий нуқта — мулк муносабатларини қайта қуриш, ишлаб чиқариш муносабатларини қайта қуриш, колхоз тузуми, социалистик мулк заминидаги потенциални рўёбга чиқариш имконини берадиган барча хилма-хил формалардан фойдаланишдир. Айни вақтда аграр комплексни бошқаришнинг буйруқбозлик усулларидан воз кечиш лозим, бу ҳам қишлоқда иқтисодий муносабатларни қайта қуришнинг ғоят муҳим жиҳатини ташкил этади.

Менимча, бу янги аграр сиёсатнинг ўзагидир. Бу туб бурилиш бўлиб, одамни ернинг хўжайинига айлантириш имконини беради. Очиғини айтамиз, одамлар ернинг ҳақиқий хўжайини бўлмаса, ҳеч иш чиқмайди. Умуман деҳқон меҳнатининг обрўсини ошириш, деҳқонларнинг, қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг аҳволини яхшилаш керак. Шаҳар билан қишлоқ ўртасида социализмнинг ленинча концепциясига, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш йўлига мос келадиган тағин ҳам уйғунроқ муносабатлар қарор топиши лозим. Айни мана шу муҳим сиёсий мақсад Пленум қарорларига, айтишим мумкинки, бурилиш тусини беради.

Яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман: қишлоқ катта ғамхўрликка, хилма-хил катта ёрдамга муҳтож. Аммо у энг аввало одамларнинг ўзларини чинакам хўжайин деб ҳис этиб, ташаббускорлик билан ишлашлари учун имконият яратиб берилишига муҳтождир. Бу — биринчидан.

Иккинчидан, ҳужжатлар, ҳатто энг яхши ҳужжатларнинг ўзи ҳам ҳали ҳеч нарсани ҳал қилмайди. Бу соҳада жуда катта иш олиб бориш керак. Аммо менинг назаримда биз янги аграр сиёсатнинг мустаҳкам пойдеворини барпо этяпмиз. Дарҳол шу йўналишда ишни бошлаб юбориш лозим.

Ҳамма саволларга жавоб ололмадик, деб ўртоқлар ранжиб кетишларини истамас эдик. Пленум биринчи навбатда сиёсий йўл-йўриқ, сиёсий йўналиш бериши лозим. Шу муносабат билан Пленумнинг асосий ҳужжатини ҳам, айтайлик, бевосита хўжалик директивалари юкидан халос қилиб, унга сиёсий, йўналтирувчи тус бериш керак, деб ўйлайман. Буни сиёсий йўл-йўриқ тарзида баён қилиш керакки, кейинчалик ҳукумат ҳам, барча идораларимиз ҳам мана шу йўл-йўриқ асосида ишлаши лозим.

Пленум қатнашчилари биз аграр муаммоларни тушуниб етишнинг ҳақиқатан ҳам бошқа даражасига, аграр секторимизни энг аввало қишлоқдаги ишлаб чиқариш муносабатлари ва иқтисодий муносабатларни тубдан янгилаш асосида қайта қуриш юзасидан принципиал янги даражага чиқиб олаётганлигимизни англаб етишларини истар эдим.

Учинчидан, баҳсга сабаб бўлган масалалар бор.

Улар Иттифоқ ва республикаларнинг, республика ва областларнинг ўзаро муносабатларига, давлат буюртмаси билан колхозлар, совхозлар, корхоналар мустақиллиги ўзаро муносабати қандай бўлиши масаласига тааллуқлидир. Мен булар реал илғаб олинган масалалар, улар узил-кесил равшанлаштирилмаган, деб ўйлайман. Бу масалалар устида иш олиб бориш керак.

Агар биз колхозлар ва совхозларнинг хўжалик жиҳатидан мустақиллигини тан олишга асосланадиган бўлсак, агар биз аграр секторда район, область, республика даражасида амал қилиб келган буйруқбозлик системасини тугатиш тўғрисида қарор қабул қилсак, мана шунинг ўзи бурилиш бўлади, у жумладан давлат буюртмаси хусусида ҳам мутлақо янги вазиятни вужудга келтиради, деб ўйлайман. Бу эса давлат эҳтиёжлари, масалан Чехословакиядаги каби контрактациялар, шартномалар асосида ҳал қилиниши лозимлигини билдиради.

Чехословакияда жамиятнинг барча эҳтиёжларини, уларни қандай ҳисобга олишни, аграр сектор йўли билан бу эҳтиёжларни қандай қондиришни пухта аниқлашади. Бу энг асосий масалалардир. Пленум ҳужжатлари, биз вужудга келтирадиган янги вазият аграр сиёсатга ёндашувларимизни қайта қуриш учун ишончли базанинг ўзидир.

Ана шу ҳужжатларни ишлаб чиқиш чоғида конкрет тусдаги қандайдир масалалар вужудга келиши мумкин, чунки биз Пленумда ҳамма нарсани принципиал жиҳатдан ҳал қиламиз. Ана шу конкрет масалаларни эса ўйлаб кўриш лозим бўлади.

Шундай масалалар борки, уларни алоҳида диққат-эътибор билан ва ўйлаб ҳал қилиш керак. Мана, масалан, ўртоқ Бразаускас, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нархини республика органлари белгилаб бериши лозим, деди. Лекин нарх-наво Иттифоқда хилма-хил бўлиб кетса, тўғри бўлармикан, ўртоқлар? Бирорта жамият ҳам бунга йўл қўймайди. Бирортаси ҳам йўл қўймайди. Ҳар қандай жамият нарх-навони тартибга солиб туради — уларнинг ҳаммасида ғоят аниқ механизмлар ишлаб чиқилган.

Хуллас, шошма-шошарлик билан ҳал қилиб бўлмайдиган масалалар бор. Лекин бу, маҳсулотнинг айрим турларига, айтайлик картошка, мева ва сабзавотларга нарх белгилашда маҳаллий органлар бир четда қолиши керак деган маънони билдирмайди. Ғарб давлатларининг тажрибаси ва социалистик мамлакатлардаги дўстларимиз тажрибаси шуни кўрсатдики, мавсумий маҳсулотларга шартнома нархларини жойларнинг ўзида белгилаш мақсадга мувофиқдир. Аммо бунда одамларимиз нархлардаги анархиядан гарантияланиши лозим.

Ўртоқлар, чакана нархларга тааллуқли барча масалаларга жуда масъулият билан ёндашмоқ керак. Академик Лукиновнинг нутқини мен ана шундай принципиал жиҳатдан тушундим. Жамиятдаги баҳс-мунозаралардан кейин қандайдир босқичда биз ҳаммамиз ҳозир нархларни ўзгартирмаслик керак деган хулосага келдик. Чунки нархларни ўзгартириш ҳақиқатан ҳам реал масалаларни фақат нарх-наво ҳисобига ҳатто, эҳтимол одамларнинг манфаатлари ҳисобига ҳал қилишга уриниш бўлур эди. Бундай тадбирни одамлар тушунмаган бўлардилар.

Биз ҳали бозорни моллар, озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлдирганимиз йўқ. Мамлакатнинг молиявий аҳволида тартиб ўрнатиш юзасидан ҳали туб чора-тадбирларни кўрганимиз йўқ. Бундай чора-тадбирлар ҳозир тайёрланмоқда. Уларни ишлаб чиқишда барча республикаларнинг вакиллари иштирок этдилар. Бу тадбирларни ҳаммамиз биргаликда амалга оширамиз. Экономика, молиявий аҳвол, умуман бозор хусусида эса вазиятни соғломлаштириш учун икки-уч йил иш олиб бориш керак. Фақат ана шундан кейингина биз нарх-наво тўғрисидаги масалани ўртага қўя оламиз.

Менимча, бу оғир мунозара бўлди, бу мунозара жамиятда жуда қизғин ўтди ва фойдали бўлди. Биз — жамоатчилик ҳам, фан ҳам, сиёсий раҳбарият ҳам, ҳукумат ҳам умумий, ягона хулосага келдик. Бу соҳада ҳамма нарса равшан бўлишини истар эдим. Нарх-навони ислоҳ қилиш вақти келганда (бизда нарх белгилаш эса ғоят чалкаштириб юборилган) — ана ўшанда биз таклифларимизни ғоят кенг муҳокамага қўямиз, албатта. Бу шундай масалаки, уни бутун жамият биргаликда ҳал қилиши керак. Совет кишилари уларнинг иштирокисиз бундай қарор қабул қилинмаслигига ишончлари комил бўлиши лозим.

Пленумда яна бир масала кўтарилди, бу масала турмушда ҳам жуда ўткир бўлиб турибди: бу қишлоқ, қишлоқ турмушининг уклади, қишлоқ аҳолиси, қишлоқ меҳнатчилари турмушининг қандай йўлга қўйилганлиги масаласидир. Бу ғоят муҳим масала. Биз бу соҳада амалга ошира бошлаган ишлар, ҳозир режалаштираётган ишларимиз ҳам қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуришга тааллуқли лойиҳаларимизда ўз ифодасини топади, деб ўйлайман — мана шунинг ўзи олға томон қўйилган катта қадамдир.

Қишлоқда коммунал ободончилиги масалаларини ҳал этиш — эҳтимол ҳали пухталаштиришни талаб қилади, деган бўлур эдим. Докладнинг ана шу қисмига эътибор берган бўлсаларингиз керак. Муаммо техника тусидагидек бўлиб кўринади, лекин у социал сиёсат билан бевосита боғлиқ. Масалан, дунёда аграр секторда марказлаштирилган иссиқлик тармоқлари, бошқа инженерлик иншоотлари барпо этиш йўлидан эмас, балки автоном системалар барпо этиш йўлидан боришди. Фақат катта мамлакатлардагина эмас, шу билан бирга бундай иншоотларни ётқизиш биздагига нисбатан осонроқ бўлган кичик мамлакатларда ҳам ана шундай қилинмоқда. Биз жаҳон тажрибасини ўрганишимиз лозим, деб ўйлайман. Госстрой эътиборини ана шунга жалб этиш керак.

Биз саноатдаги кўпгина усулларни кўр-кўрона қишлоққа кўчирганимизда хато қилганмиз, қишлоқда уй-жой қурилишида, социал жиҳатдан қайта қуришда, коммунал масалаларни ҳал қилишда ўйламай-нетмай шаҳардаги усуллардан фойдалансак, янада қўпол хатога йўл қўйган бўламиз. Шаҳарда фойдали тажрибалар жуда кўп, лекин ҳар ҳолда қишлоқда бошқача ёндашув талаб қилинади. Шу маънода Госстрой орқада қолиб кетмоқда. Ҳар хил лойиҳалар, суратлар кўп, пухта ўйланган истиқболли ечимлар йўқ. Бу хусусда иш олиб бориш керак.

Якка тартибдаги қурилиш учун кредит бериш тўғрисидаги жуда муҳим масала ҳам кўтарилди. Бу йил кредитлар ўтган йилга нисбатан икки баравар кўпайтирилди — 20 миллиард сўм ўрнига 40 миллиард сўм ажратилди. Хўш бу нимани кўрсатди? Бу — муаммонинг кўламини кўрсатди ва қишлоқ аҳолиси ўзи хусусий уй қуриб олишга реал қизиқиш билан қараётганлигини очиб берди. Ана шу қизиқишни фақат табрикламоқ керак! Тўғри, шунақаси ҳам бўлдики, уй қуриш учун кредит олиб, автомобиль, телевизор сотиб олишди... Баъзи бировлар муғомбирлик қилишди. Бу ишда молиявий назорат қилиш чоралари ҳам топилди. Лекин масаланинг моҳияти фақат кредитда эмас. Ғишт, цемент, ёғоч-тахта етказиб бериш керак. Биз ҳозир ҳатто бозор орқали бинокорлик материаллари етказиб бериш учун ана шу муаммо устида бош қотиряпмиз — бу товар оборотини ҳам тўлдиради. Бу хусусда ҳам иш олиб бораверамиз. Мен бундай ёндашувларни табриклайман.

Яқинда Украинага қилган сафаримни эслайман. Донецкдаги кон-шахта машина-ускуналари заводига бордик. У ерда уй-жой билан таъминлаш масаласи жуда ёмон, кескин бўлиб турибди. Директор шикоят қилиш, елиб-югуриш, кўз ёши қилиш, Киевга бориш, жойларда ҳам кўз ёши қилиш мумкин, деб ўйлаган, албатта. Бу бошқа гап, шундай қилиш мумкин, кўплар шундай қиладилар, бу асабни жойига туширади. Лекин директор ўйлаб-ўйлаб, бошқа қарорга келди. Ахир биз машинасозлармиз, қолипни ўзимиз ясашимиз мумкин, деб ўйлади. Шу тариқа заводда монолит уйлар қуриш авж олдириб юборилди. Битта уйни, яна иккитасини қуришди. Ишлар шу тариқа юришиб кетди.

Қозоғистонлик ўртоқларнинг тажрибаси ибратли эмасми, улар мумкин бўлган ҳамма ишларни қилишди, кўпроқ бинокорлик материаллари, цемент олиш учун улар одамларни учинчи сменада, ишдан кейин, дам олиш кунларида ишлашга отлантиришди. Заводларни ҳам жалб қилишди, улар ҳам ўз ҳиссаларини қўшишди. Шундай қилиб иш юришиб кетди. Львовда эса, масалан, тўпланиб, ғишт заводлари қура бошладилар, ташландиқ ғишт заводларини эса тикладилар. Бинокорлик материаллари пайдо бўлди. Келинглар, ўртоқлар, ҳамма жойда ана шундай ташаббускорлик билан ишлайлик.

Айрим коллектив ҳал қила олмайдиган масалалар ҳам бор. Уларни давлат ва давлат корхоналари йўли билан ҳал қилиш керак. Аммо ташаббускорликка йўл очиб берайлик, уни ривожлантирайлик, одамларни қўллаб-қувватлайлик.

Пулнинг кўпини қаерга сарфлаш керак — шаҳаргами ёки қишлоққами? — деб баҳслашиш мумкин, албатта. Лекин гап яна пулда эмас. Шу ўринда орёлликлар тажрибасини яна бир бор эслатиб, ундан фойдаланишни таклиф қилган бўлур эдим. Ўртоқлар, жойларда вазиятни ишчилар синфи, деҳқонлар билан биргаликда муҳокама қилиб, келинглар, ҳозирча икки-уч йил ичида қишлоқни анча юксалтириб олайлик, деб келишиб олишдан бошқа илож йўқ. Халқ ҳам қараб турмайди. Буни Москвада эмас, балки Пленумнинг сиёсий тавсияларига таяниб, жойларда, областларда, республикаларда ҳал қилиш лозимлигини тушунасизлар.

Айтайлик, бир вақтлар Литва шу тариқа ўз ишини қайта қурган эди-ку. Шаҳарлар ҳам ёрдам берган, бу ишга ҳамма жалб қилинган эди. Бу хуторлар республикаси эди, хутор бўлганда ҳам қандай, эндиликда эса улар ажойиб посёлкага айланган. Хуторлар ҳам бутунлай бошқача, ана шу ҳаракатни бошлаб берган ўртоқ Снечкусни эслайман. Мутлақо бошқа республика, мутлақо бошқача турмуш! Бу ерда қишлоқ турмуши масалалари шу қадар ажойиб ҳал қилинганки, яшаш учун шаҳарлардан қишлоқларга боришяпти. Ана шундай ёндашувлар бошқа жойларда ҳам бўляпти. Келинглар, ўртоқлар, уйга қайтганимиздан сўнг ҳамма жойда шундай қилайлик. Одамлар бизни қўллаб-қувватлашади.

Очиғини айтаман, биз шаҳарда қурилишни тўхтатиб, ҳамма маблағни қишлоққа сарфлай олмаймиз. Бизда ишчилар синфининг турмуш шароитларига, маиший шароитларига тааллуқли жуда кўп долзарб муаммолар бор. Бундай муаммоларни Красноярскда, бошқа шаҳарларда кўрдим. Бу муаммолар ҳамма жойда бор.

Хуллас масалани шаҳарда қурилишни тўхтатиб, бутун маблағни қишлоққа сарфлаш тарзида қўйиш нотўғри бўлур эди. Ўртоқлар, бизда қишлоқдаги устун масалаларни манфаатларни оқилона қўшиб олиб бориш асосида шаҳар муаммолари билан биргаликда ҳал қилиш учун имкониятлар бор.

Пленумда биринчи бўлиб сўзга чиққан ўртоқ Потапов нутқидан бошлаб улкан программаларимизни амалга ошириш масаласини, уларни бажариш тўғрисидаги масалани қаттиқ қилиб қўйиш, бу хусусда келишиб олиш ҳақида гап борди. Бизда кўпгина программалар бажарилмаслик хавфи остида қолди. Ватанимиздаги улкан машинасозлик программаси ҳам кечиктириб бажарилмоқда. Социал масалалар анча илгарилаб кетганига қарамай, уларни ҳал қилишда ҳам кечикилмоқда. Ваҳолонки, биз экономикамизни одамларга қаратиш, энг муҳим масалаларни ҳал қилиш учун катта маблағ ажратдик. Ҳарбий харажатларни қисқартириш ҳисобига пул топиб, соғлиқни сақлашга 6 миллиард сўм бердик. Лекин бу маблағ ҳамма жойда ҳам ўзлаштириляпти, деб бўлмайди.

Қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш, ишлаб чиқариш қурилиши юзасидан катта бурилишнинг амалий вазифаларини ҳам биз шу тариқа ҳал қиладиган бўлсак, у ҳолда, сизларга айтиб қўяй, ўз халқимиз олдида бебурд бўлиб қоламиз. Бу эса қайта қуришга путур етказади. Шу сабабли, ўртоқлар, аграр программани амалга ошириш масаласини биринчи ўринга қўйяпман. Бу энг муҳим, энг асосий масаладир. Бу соҳада ҳеч ким четда туриши мумкин эмас. Агар ҳозир ана шу ҳужжатлар теварагида муғомбирлик қилиниб, деҳқонлар, қишлоқ меҳнатчилари, колхозлар, совхозлар ўз муаммолари билан ўз ёғига ўзлари қоврилишига йўл қўйилса, Пленумнинг ҳам, бутун мунозаранинг ҳам, биз бу ерда қабул қиладиган барча ҳужжатларнинг ҳам баҳоси икки пул. Бу ҳақда қатъий келишиб олиш керак.

Пленум қарорларини бажариш — умумхалқ ишидир. Аммо орқангдан келиб туртишларини кутиб ўтирма. Ҳар ким иш қилиши, Пленум ҳужжатларидан ўзи учун келиб чиқадиган масалаларни ҳал этиши лозим. Янги аграр сиёсатни амалга ошириш — ички сиёсатимизнинг марказий, туб масаласи эканлигини тушуниб, виждонан ишлаш керак.

Партия ана шу сиёсатни тушунтириш юзасидан, Пленум қарорлари очиб берадиган барча имкониятларни кадрларимиз ўзлаштириб олиши юзасидан жуда катта иш олиб бориши лозим. Ниҳоят — мен буни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман — биз ишни қишлоқ меҳнатчилари, деҳқонларимиз партия улар билан ёнма-ён бораётганлигини, ҳозирги қийин босқичда улар билан биргаликда бораётганлигини ҳис этадиган қилиб олиб боришга мажбурмиз. Партия ишларнинг аҳволини англаб етди, идрок этди, у янги аграр сиёсатни тавсия қилди ва янги марраға чиқиб олиш учун бутун жамиятни оёққа турғизмоқда — деҳқонлар ана шуни ҳис этишлари лозим. Бу жуда муҳимдир, ўртоқлар!

Бугун Чита область комитетининг секретари ўртоқ Мальков сўзга чиқди. Областнинг ютуқлари ва муваффақиятсизликлари ҳақида гапириш мумкин. Чунки яқинда область хўжалиги бутунлай ўтириб қолган эди. Энди эса область жўшқин ривожланмоқда, ишлар яхшилана бошлади, одамларнинг кайфияти ўзгармоқда. Ҳар жиҳатдан қийин ана шу областда коммунистлар, область партия ташкилоти барча ишларнинг, барча ўзгаришларнинг жони-дили бўлиб қолди.

Ҳозир бунёдкорлик ишларини олға томон ривожлантириш учун катта ҳуқуқий, сиёсий, иқтисодий шарт-шароитлар вужудга келмоқда. Партия улкан ташкилотчилик фаолиятини ҳам, аграр сиёсатни идеологик жиҳатдан таъминлашни ҳам ўз зиммасига олиши керак.

Бу ишда, ўртоқлар, ҳаммаларингизга муваффақият тилашга рухсат этгайсиз. (Қарсаклар).

Қайта қуриш мактаби

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида учрашув

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида фан ва маданият арбоблари билан учрашувлар анъанавий бўлиб қолди. Навбатдаги учрашув 18 март куни бўлиб ўтди.

Учрашувни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов очди. У ижодкор зиёлилар катта отрядининг намояндалари билан учрашувлар қизиқарли суҳбатни давом эттириш, республика социал-иқтисодий ва маданий тараққиётининг долзарб масалалари хусусида фикр алмашиш имкониятини беради, деб таъкидлади.

Бундан илгариги учрашув ҳозирги вақтда мулоқот, турли нуқтаи назарларни таққослаш, долзарб муаммоларни демократик йўсинда муҳокама қилиш асосида уларга тўғри ёндашувларни ишлаб чиқиш нечоғлик муҳим эканлигини яққол кўрсатди. Ана шундай муҳитда биз ҳаммамиз баҳс маданиятини ўрганмоқдамиз, янгича сиёсий фикрлашни эгалламоқдамиз, қайта қуришнинг ўзига хос мактабини ўтамоқдамиз.

Бундай учрашувларнинг алоҳида аҳамияти шундаки, булар республика ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаёти маромини тўлароқ ҳис этишга, ижодкор зиёлиларни жамиятни маънавий янгилаш жараёнларига фаолроқ жалб этишга ёрдам беради.

Ҳозир бу жуда муҳимдир. СССР халқ депутатларини сайлаш юзасидан сайлов кампаниясининг якунловчи босқичи бошланди. Депутатлар корпусининг янги составига Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан, кўпчилик жамоат ташкилотларидан вакиллар сайланди.

Шуни таъкидлаш керакки, ҳозирги сайловолди кампанияси илгариги кампаниялардан аҳоли барча қатламлари ва социал группаларининг фаоллиги тобора ортиб бораётгани, бўлажак халқ депутатлари номзодлари ишчанлик билан ҳар томонлама муҳокама қилинаётгани, сайлов кампаниясининг барча босқичларига хос бўлган янгича ёндашувлар билан фарқланади. КПСС Марказий Комитетининг сайловолди Мурожаатномасида баён этилган аниқ-равшан, принципиал сиёсий платформага суяниб, партия амалда жамиятимизнинг авангарди, унинг раҳбар кучи сифатида майдонга чиқмоқда. Демократия ва ошкораликни кенгайтириш, туб иқтисодий ислоҳотни ўтказиш, Советлар ҳокимиятини янгитдан тиклаш ва ҳуқуқий давлатни қарор топтириш, мамлакатдаги ижобий жараёнларни жадаллаштириш йўли собитқадамлик билан ўтказилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг куни-кеча бўлиб ўтган Пленуми буни яна бир карра ишончли тарзда тасдиқлади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Пленумдаги докладида қуйидагиларни таъкидлади: «Жамиятимиз чуқур сифат ўзгаришларини бошидан кечирмоқда, қайта қуриш куч-қувватга тўлиб бормоқда, у ўз потенциалини кўпайтирмоқда, ушбу потенциал эндиликда ўзини намоён этмоқда ва совет жамияти социал-иқтисодий ва маънавий тараққиётига муқаррар тарзда тобора сезиларли таъсир ўтказаверади».

Пленум деҳқонга ерга тўла эгалик қилиш ҳуқуқини таъминлайдиган шароитларни яратиш лозимлигини таъкидлади. Замонавий аграр сиёсатнинг асосий масаласи — қишлоқдаги иқтисодий муносабатларни тубдан ўзгартиришдир. Бу борадаги барча тадбирлар қишлоқнинг шаҳар билан, экономиканинг бошқа секторлари билан адолатли ўзаро муносабатларини қарор топтириш, ўз ҳукмини ўтказишга ва бошқарувнинг бюрократик формаларини тиқиштиришга ҳар қандай уринишларга қарши қатъий курашни ҳам ўз ичига олиши керак. Агросаноат комплекси барча тармоқларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга доимий эътиборни қишлоқ меҳнаткашлари меҳнати турмуши ва дам олиш шароитларини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик билан бирга қўшиб олиб бориши керак.

Қишлоқда иқтисодий муносабатлар ислоҳотининг асосий омили сифатида ижара тилга олинди, бу ўринда гап, аввало, колхоз ва совхозларнинг ички хўжалик ижарасига ўтиши, кооператив ижарачиларни тузиш негизида уларни ўзгартириш тўғрисида бормоқда.

Умуман мамлакат экономикасида ҳам, аграр секторида ҳам содир бўлган вазиятни ҳисобга олиб, пленумда алоҳида ўтиш даври зарурлиги асослаб берилди.

(Давоми иккинчи бетда).

ҚЎРИҚ ХЎЖАЛИККА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ

Москвадан Косон районидаги маршал Чуйков номли 39-совхозга телеграмма келди.

Унда қўриқ совхоз 1988 йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, СССР Сув хўжалиги министрлиги ва тармоқ касаба союзлари марказий комитетининг Қизил байроғи билан тақдирланганлиги хабар қилинади.

Дарҳақиқат, совхоз миришкорлари икки йилдан бери пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашда қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Биргина ўтган йили давлатга 2800 тонна ўрнига 3300 тонна пахта, 500 тоннага яқин сабзавот, полиз, 190 тонна ғалла ва бошқа маҳсулотлар етказиб берилди.

Хўжалик бир йилда 4 миллион сўм фойда олди. Бунинг бир миллиондан кўпроғи соф фойдадир.

— Ютуқларнинг боиси нимада?

Бу саволимизга совхоз директори У. Каримов қуйидагича жавоб берди:

— Биринчидан, чўлқуварларимиз ҳалол меҳнат билан кўзланган мақсадга эришиш мумкинлигига ишонч ҳосил қилдилар. Совхоз ташкил бўлган 1982 йилдан бери планлар бажарилмай келинган. Натижада ишчилар моддий жиҳатдан манфаат кўрмадилар. Шу сабаб одамларнинг меҳнатдан кўнгли совиган эди. Ҳозир эса бошқача бўляпти. Яхши ишлаган меҳнатига яраша ҳақ олмоқда.

Иккинчидан, совхозимизда хўжаликни бошқаришнинг янги усули жорий этилди. Бригада ва оила пудратига ўтиб ишлаш қўл келмоқда. Ўтган йили 8 та оила ва 44 коллектив пудрат асосида ишлаб, пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди. Жумладан, З. Гулматов, Б. Эсонов, И. Мирзаевлар бошлиқ бригадалар гектар бошига 24—27 центнердан ҳосил олдилар. Бу йил чўлқуварлар 4 минг тонна пахта етиштириш ниятидалар.

Яқинда Х. Райимов бош бўлган бригада ижара пудрати асосида ишлашга ўтди. Улар 40 гектар ерда ҳосил етиштириш бўйича дирекция билан шартнома туздилар. Бундан ташқари совхозда ғалла, беда, сабзавот ва полиз етиштириш маҳсулотлари етиштириш учун ерлар ижарачилар ихтиёрига берилмоқда.

Шу кунларда қўриқ ерда баҳор нафаси сезилмоқда. Деҳқонлар кўкламги экин-тикин ишларига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. 600 гектар ер капитал планировка қилинди. Далага 7 минг тонна маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди, 7 километр узунликдаги канал ремонтдан чиқарилди, бетон ариқлар тозаланди. 300 гектарга яқин майдоннинг шўри ювилди. 200 гектар ерга янги беда экишга киришилди.

Шунингдек, 44 та чопиқ, 37 та ҳайдов тракторлари, 44 сеялка, 400 та борона, 35 та мола созлаб қўйилди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИНИНГ ШУ ЙИЛ 4 ВА 11 МАРТ СОНЛАРИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН «ЯХШИДАН БОҒ ҚОЛАДИ» ВА «СИЗ ҚАНЧА НИҲОЛ ЭКДИНГИЗ?» МАҚОЛАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шуни қайд этадики, «Совет Ўзбекистони» газетасида эълон қилинган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик, Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори М. М. Мирзаевнинг «Яхшидан боғ қолади» ва Хива районидаги Беруний номли колхоз раиси, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати Р. Ражабовнинг «Сиз қанча ниҳол экдингиз?» сарлавҳали мақолаларида республикада боғдорчилик ва узумчиликни интенсивлаш, меҳнатни ташкил этишнинг пудрат, ижара шаклларига тўла ўтиш асосида шу соҳаларни ривожлантиришнинг долзарб муаммолари ўртага ташланган.

Мақолаларда, дейилади Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қабул қилган қарорда, республика колхозлари ва совхозларидаги боғлар ҳамда узумзорлар қониқарсиз аҳволда эканлиги тўғрисидаги масала тамомила ҳаққоний кўтарилган. Боғлар ва узумзорлар ҳосилдорлиги паст. Ўтган йили бу кўрсаткич ҳар гектар ҳисобига боғларда — 45, узумзорларда — 69 центнерни ташкил этди. Ҳолбуки, бу — имкониятлар даражасидан 2-3 марта кам. Технологиянинг бузилиши, касалликлар ва зараркунандалар тарқалиши оқибатида ҳам маҳсулот сифати кескин ёмонлашди.

Тармоқда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор шаклларини кенг кўламда оммалаштириш борасидаги таклифлар, айниқса, диққатга сазовордир. Бу — ишлаб чиқарувчиларнинг ўз меҳнатлари натижаларидан манфаатдорлигини кескин оширади.

Мақолаларда, дейилади қарорда, республика аҳолисини озиқ-овқат билан таъминлаш бўйича сиёсий йўл-йўриқларни амалий ишлар ўзанига йўналтириб юбориш борасида аниқ-равшан таклифлар айтилган. Боғлар ва узумзорлар учун ажратилган майдонларда мева ниҳоллари ва узум кўчатларининг қарийб 30 проценти хато бўлган. Бундай ҳолга зудлик билан барҳам бериш, бунинг учун аввало республиканинг тоғолди ва тоғли районлари майдонларидан унумли фойдаланишга тезроқ ўтиш зарур. Жойларда боғлар, узумзорларни 200 минг гектарга етказиш ва камида 1,5 миллион тонна ҳўл мева ҳамда узум олиш, шунингдек, қишлоқларда меҳнатга яроқли 200—300 минг кишини қўшимча равишда ишга жалб этиш имконияти мавжуд. Бу хўжалик вазифасигина бўлиб қолмай, айни пайтда муҳим социал ва сиёсий вазифадир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети мазкур мақолаларда кўтарилган масалаларнинг катта иқтисодий, экологик ва социал аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, уларни тўғри деб топди. «Яхшидан боғ қолади» ва «Сиз қанча ниҳол экдингиз?» сарлавҳали мақолаларда келтирилган хулосалар ҳамда таклифларни муҳим, долзарб масалалар деб баҳолади.

Область шаҳар, район партия комитетлари, колхозлар ва совхозлар партия комитетларига ушбу мақолалар хўжаликларнинг коллективларида, бошқа манфаатдор корхоналар ва ташкилотларда муҳокама қилишни уюштириш топширилди. Мева-сабзавот хўжаликлари маҳсулдорлигини қисқа муддатларда анча миқдорда ошириш имконини берувчи ижара пудратини, хўжалик юритишнинг янги шаклларини ўрганиш ва оммалаштириш аҳволи юзасидан мутасадди раҳбарлар ва мутахассислар масъулиятини ошириш бўйича шошилинч чора-тадбирлар кўриш мақсадга мувофиқдир.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига, агросаноат комитетлари ва бирлашмаларига мева-сабзавотчилик тармоғини ривожлантиришни тубдан яхшилаш, ихтисослаштирилган хўжаликлар базасини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, мева-сабзавотчилик ишлаб чиқаришини ва маҳсулотларни қайта ишлашни ташкил этишнинг хўжалик ҳисоби шаклларини жорий қилиш бўйича зарур чора-тадбирларни кўриш тавсия этилди. Колхозлар ва совхозларнинг ходимлари куч-ғайратини боғлар ва узумзорларни реконструкциялашга, интенсив технологияни самарали қўлланишни таъминлашга сафарбар қилиш даркор.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларига эски боғлар ва узумзорларни реконструкциялаш ҳамда янгиларини бунёд этиш ойликлари ташкил этиш таклиф қилинди. Каналлар ва йўллар ёқаларидан мевали дарахтлар ўтқазиш учун фойдаланиш, уларда республика аҳолиси кенг оммасининг иштирок этишини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга.

Республика ва область газеталари редакцияларига, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига матбуот саҳифаларида, радио ва телевидение орқали мазкур мақолаларда ўртага қўйилган масалаларни мунтазам ёритиб бориш топширилди.

Қайта қуриш мактаби

(Давоми. Боши биринчи бетда).

мазкур даврда биринчи даражали аҳамиятга молик бир қанча вазифалар ҳал этилади. Нарх белгилаш ислоҳоти, социалистик бозорни қарор топтириш, ҳамма даражаларда агросаноат комплексини бошқариш системасини тубдан ўзгартириш шулар жумласидандир. Гап СССР Давлат агросаноат комитетини, район агросаноат бирлашмаларини тарқатиб юбориш, колхоз ва совхозларнинг оператив хўжалик мустақиллигини таъминлайдиган, уларнинг ижодий ташаббусига кенг йўл очадиган бошқарувнинг пухта системасини яратиш тўғрисида бормоқда.

Назаримда, шуни таъкидлаш жуда муҳимки, иттифоқдош республикалар даражасида агросаноат комплексини бошқариш тўғрисидаги масала иттифоқдош республикаларнинг суверен ҳуқуқларини, ўз-ўзини бошқаришни ва ўзини ўзи пул билан таъминлашни кенгайтириш асосида шу республикалар экономикаси ва социал соҳасига раҳбарликни қайта қуриш умумий принципларининг ҳозир тайёрлаб қўйилган лойиҳаси нуқтаи назаридан кўриб чиқилди.

Пленумда қишлоқ хўжалигининг моддий-техника потенциалидан самарали фойдаланиш, қайта ишлаш саноатида сифат силжишларини таъминлашдек муҳим масалалар жиддий таҳлил этилди. Шундай қилиб, қисқа муддатларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш — ташиш — асраш — қайта ишлаш — сотиш — истеъмол этиш жараёнларини мутаносиб ривожлантиришга эришиш учун куч ва маблағларни қайта тақсимлаш вазифаси қўйилди.

Партия аграр сиёсатининг бошқа жиҳатлари ҳам батафсил, ҳар томонлама муҳокама қилинди. Булар орасида атроф-муҳитни муҳофаза этишдек муҳим муаммо муҳокама қилинганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Пленумда кўпгина регионларда тупроқ унумдорлиги пасайиб кетаётганлиги, катта-катта майдонлар шамол ва сув таъсирида нураб бораётганлиги, шўрхок ерлар кўпаяётганлиги ҳақида ташвиш билан гапирилди. Миллий экологик программа тузиш зарурлиги тўғрисидаги масала ўртага қўйилганлиги мамнуният билан кутиб олинди. Мазкур программага кўра, йиғилиб қолган муаммолар бартараф этилиши, табиат бойликларига беларво муносабатда бўлиш барҳам топиши керак.

Қишлоқларни социал жиҳатдан қайта қуришни анча жадаллаштиришни таъминлайдиган тадбирлар комплексини ҳам Пленум қатнашчилари якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

Равшанки, бугун Пленумда кўриб чиқилган экономика аграр секторини ривожлантиришнинг барча муаммоларини батафсил таҳлил этиш мақсади қўйилаётгани йўқ. Яқин орада бу ҳақда гаплашиб олинади. Воқеалар изидан бориб, Марказий Комитет Пленумидаги нутқимда баён этилган асосий хулосалар ва баҳолар хусусида тўхтаб ўтмоқчиман, холос, деб таъкидлади нотиқ.

Бу асосий хулосалар ва баҳолар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун изчиллик билан ўтказаётган йўлнинг мантиқий давомидир. Нутқда умумиттифоқ меҳнат тақсимотига кўра Ўзбекистоннинг пахтачиликка ихтисослашувининг пахта монокультураси билан сира алоқаси йўқлиги таъкидланди.

Биз бир қанча йиллар мобайнида пахта хариди планларини барқарор қилиб қўйиш масалаларини ўртага қўйдик, шунингдек республикамизда етиштирилган хом ашёдан бошқа регионларда тайёрланган маҳсулотга солинадиган оборот солиғининг бир қисмини республика бюджетига ўтказиш ниҳоятда зарур эканлигини таъкидладик. Шу билан бир қаторда пахта етиштириладиган жойларда, республиканинг область ва районларида уни қайта ишлашни жадал ривожлантириш эҳтиёжи борлиги таъкидланди, чунки бу ерларда катта меҳнат ресурслари бор. Умидвормизки, ана шу масалаларнинг ижобий ҳал этилиши республикадаги иқтисодий вазиятни яхшилашга имкон беради, агросаноат комплексининг бундан буёнги равнақини таъминлайди.

Шу катта ва кенг миқёсли ишда илмий ва ижодкор кучларимиз муносиб ўрин эгаллашларига шубҳа йўқ. Биз улардан аграр сиёсатга тааллуқли назарий ечимларни, агросаноат комплекси моддий базасини ривожлантиришга, технология жараёнларини, меҳнатни ташкил этишнинг хўжалик ҳисоби формаларини такомиллаштиришга ҳисса қўшадилар, деб умид қиляпмиз, деди пировардида Р. Н. Нишонов.

Учрашув қатнашчилари кўпчиликни тўлқинлантираётган бир қанча муаммолар, экономика, маданият, миллатлараро муносабатларга тааллуқли масалалар хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини рўй-рост айтдилар.

Учрашувда ТошДУ кафедра мудири А. Аъзамхўжаев, «УзНИИПГрадостроительство» бош архитектори С. Сутягин, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги С. Зиёдуллаев, «Совет Ўзбекистони санъати» журналининг бош редактори Т. Маҳмудов, Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театрининг бош режиссёри Л. Файзиев, Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти бўлим мудири С. Зинин, ТошДУ профессори Г. Ҳидоятов, «Ўзбекфильм» киностудиясининг директори А. Хўжаев, ТошДУ профессори О. Шарофиддинов, Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениесининг раиси Т. Қодирова, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти З. Салимов, ёзувчилардан З. Аълам ва Ф. Бокарев сўзга чиқдилар.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Л. А. Оников сўзга чиқди.

Мажлис аҳлининг кўпгина саволларига жавоблар қайтарилди.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар В. П. Анишчев, Д. Д. Берков, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, Ш. З. Камолхўжаев, М. М. Мирқосимов, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин қатнашдилар.

Учрашувда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

• 26 март — СССР халқ депутатлари сайлови куни

НАВБАТДАГИ МАЖЛИС

17 март куни Москвада, Союзлар уйида СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди.

СССР халқ депутатлари сайлови якунларини эълон қилиш тартиби тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Марказий сайлов комиссиясининг сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотини, шунингдек СССР халқ депутатлари рўйхатини сайлов тугагандан кейин ўн кундан кечиктирмай эълон қилиш кўзда тутилди.

Комиссия СССР алоқа министри В. А. Шамшиннинг ахборотини тинглаб, алоқа органлари сайлов комиссияларининг сайлов натижалари тўғрисидаги хабарларини қабул қилиш ва жойларга етказишга, участка комиссияларининг протоколларини марказий сайлов комиссияси белгилаган муддатда ва тартибда етказишга тайёр эканлигини маълумот учун қабул қилди.

Мажлисда округ сайлов комиссияларининг телеграф хабарлари ва протоколларини қабул қилиш тартиби, шунингдек СССР халқ депутатлари сайловига тайёргарликнинг якунловчи босқичига тааллуқли бошқа бир қанча масалалар кўриб чиқилди.

Комиссия мажлисида СССР Олий Совети Президиумининг секретари Т. Н. Ментешашвили, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этдилар.

(ТАСС).

Номзодлар ҳақида ҳикоялар • Омад сенга, Дилбархон

Истараси иссиққина бу қиз Дилбар Қосимова. Тошкент тўқимачилик комбинатининг 1-йигирув-тўқув фабрикасининг илғор ишчиси. У 116-Тошкент — Фрунзе миллий-территориал округидан СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатилган. Дилбархонни сайловчилар билан учрашувга ошиқиб турган пайтда партком кабинетида учратдим ва унга бир неча саволлар бердим.

— Дилбархон, агар сиз депутатлик мандатига эга бўлсангиз, депутатлик фаолиятингизни кўпроқ қандай муаммоларни ҳал этишга қаратган бўлур эдингиз?

— Ҳозирги кунда социал-иқтисодий масалалар ҳаётнинг энг долзарб муаммоларидан бири. Мени ҳам кўпроқ мана шу муҳим ҳаётий масала ўйлантиради. Депутатлик мандатига эга бўлсам ҳам, бўлмасам ҳам биринчи навбатда хотин-қизлар меҳнат шароитини яхшилашга ҳаракат қиламан. Чунки республикамизда енгил саноат, озиқ-овқат саноати соҳасида ишловчиларнинг кўпчилиги хотин-қизлар. Баъзан аёлларимиз кўтараётган оғир юк, уларнинг меҳнат шароити бугунги талаблар даражасида эмаслигини кўрганимда, юрагим куйиб кетади. Наҳотки, мана шу меҳнат жараёнларини енгиллаштиришнинг иложи бўлмаса? Хотин-қизларни оғир қўл меҳнатидан халос қилишнинг йўли — улар меҳнат қилаётган корхоналарни автоматлаштириш ва механизациялашни тезлаштириш. Шундагина аёллар иш кунини қисқартириш, улар бола тарбияси билан кўпроқ шуғулланишларига имконият яратилади. Аёлларни тунги сменага жалб этиш масаласига жиддийроқ қараш керак.

Яна мени ўйлантирадиган, тўлқинлантирадиган муаммолардан бири — бу ёшлар, ёш оилалар масаласи. Ҳозир уй-жой, болалар боғчасига муҳтож кишилар кўп. Ёш оилалар учун уй-жой массивлари қурилишини кенгайтириш, ҳар бир микрорайонда ёшлар учун махсус кафелар барпо этиш зарур. Бу ерларда савол-жавоб кечалари, ҳаваскорлик тўгаракларининг қизиқарли концерт программаларини уюштириш, адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашувлар ташкил этиб, улар дам олишини мазмунли қилишга ёрдам бериш каби масалаларни ҳам ўз программамга киритганман.

— Дилбархон, сизнинг фикрингизча, депутатнинг бурчи, вазифаси нималардан иборат?

— Аввало омма билан мустаҳкам алоқада бўлиш. Уларнинг талаб ва истакларига сезгирлик билан қулоқ солиш керак. Депутат сайловчиларнинг дилига йўл топиши, уларнинг қувонч ва ташвишларига шерик бўлишининг ўзи кифоя эмас. Уларга ёрдам бериши, наказларини бажариши, ҳар бир мақсадга эришиш учун қатъийлик ва жонбозлик кўрсатиши даркор. Ана шундагина у ўз сайловчиларининг юксак ишончини амалда оқлаши мумкин.

Дилбархон ҳақида унинг ишончли вакили Гулсина Шайхвалиевна Нурмуҳамедова ҳикояси:

— Дилбар Мирзаевна билан бир неча йилдан буён меҳнат қиламан. У одамийлиги, самимийлиги сабабли кўпчилик ҳурматини қозонган. 1977 йилда ўз меҳнат фаолиятини йигирувчиликдан бошлаган Дилбархон қисқа муддатда илғорлар сафидан ўрин олди. У нормадаги 1530 урчуқ ўрнига 1920 урчиққа хизмат қилмоқда. У 1988 йил планини августь ойида бажариб, пландан ташқари 9 тонна ип тайёрлади. Биз нима учун депутатликка унинг номзодини кўрсатдик? Чунки комбинатимиз ишчи-хизматчиларининг талаб ва эҳтиёжларини, орзу-умидларини олимлар ёки раҳбар ходимлардан кўра оддий ишчи бўлганлиги учун у кўпроқ, бошқалардан яхшироқ тушуниши мумкин. Коллективимизда 13 минг киши меҳнат қилади. Улардан 8,9 минг нафари хотин-қизлар. Уларнинг ярмидан кўпроғи болалик аёллар — оналар. Кўп болали оилада ўсган Дилбар оналар қалбини ҳам чуқурроқ тушунишига ишонаман. Шу боисдан ҳам унинг программасида оналарнинг уй-жой, меҳнат шароитларини, уларга медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш, мактабгача болалар муассасалари қурилишини кенгайтириш, арзон баҳода болалар учун сифатли товарлар ишлаб чиқаришни тубдан кўпайтириш каби муҳим ҳаётий масалалар бор. Эҳтимол бизнинг Дилбар давлат миқёсидаги йирик муаммоларни ҳал эта олмас, бироқ агар у корхонамизни тўлиқ реконструкциялаш, уни янги техника билан қайта жиҳозлаш, биринчи навбатда уй-жой муаммосини ҳал этишга ёрдам бера олса, бу билан ҳам у катта давлат ишини ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшган бўлади.

Кайнигул Кабдраҳмоновна Амирбекова — арқоқ-йигирув цехи партия ташкилоти секретари:

— Дилбар қайта қуришнинг фаол иштирокчиси дея оламан. У камчиликларга қарши муросасиз курашади. Ишда изланиш, янгиликка интилиш, топширилган иш учун масъулият ҳисси унга хос фазилатлардан. Кўпчилик ёшлар уни ўзларига мураббий биладилар. Бунинг боиси бор, албатта. У 30 нафардан ортиқ ёш ишчига тўқувчилик касбининг сирларини ўргатган. Айниқса, бригадада, цехда меҳнатни ташкил этишга алоҳида эътибор беради. Ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, меҳнатни ташкил этиш, меҳнат шароитини яхшилаш, ёш ишчилар малакасини ошириш борасида киритган таклифлари яхши самара берди. Ўзининг ташаббускорлиги, ҳамкасбларига бўлган меҳрибонлиги, ғамхўрлиги туфайли коллективнинг ҳурмат-эътиборига сазовор бўляпти. Уни смена партгруппорги, комбинат партия комитети аъзолигига, Ўзбекистон Компартияси Фрунзе район комитети аъзолигига сайлашганлиги ҳам ана шу ҳурмат ифодасидир.

Сайлов куни тобора яқинлашмоқда. Дилбархонга барча ҳамкасблар номидан омад тилаймиз.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

СУРАТДА: Д. Қосимова.
Р. ШАРИПОВ фотоси.

КОРХОНАНИНГ БИРИНЧИ НАВБАТИ

Қишлоқларимизни социал жиҳатдан қайта қуриш шу куннинг муҳим вазифаларидан биридир. Мактаб, маданият, спорт муассасалари, касалхоналарни уй-жойлар билан уйғунлашган ҳолда барпо этиш учун катта маблағ сарфланмоқда. Қишлоқларда саноат корхоналарини очиш масаласи ижобий ҳал этилаётир. Буларнинг ҳаммаси давлат аҳамиятига эга.

КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил март Пленумида қишлоқни социал ривожлантиришни жадаллаштириш борасида янги истиқболлар белгилаб берилди. Уй-жойларни хўжалик усулида барпо этиш, шунингдек, якка тартибдаги қурилишни бутун чоралар билан ривожлантириш масаласи ўртага қўйилди. Кейинги беш йилликда қишлоқда уй-жойларни фойдаланишга топшириш суръатларини камида икки баравар ошириш кўзда тутиляпти.

Хоразм областининг Шовот районида бу улкан вазифаларни бажариш йўлида истиқболли қадамлар қўйилмоқда. Бу ерда ғишт заводи ишга туширилди. Дастлабки маҳсулот қурилиш ташкилотларига жўнатилди.

Янги корхона ишга туширилиши билан қишлоқ аҳолисининг бинокорлик материалларига бўлган талаб-эҳтиёжи қондирилади. Заводнинг биринчи навбати цехларида йилига 20 миллион дона ғишт тайёрланади.

Буюртмачилар маҳсулот сифатига яхши баҳо беришмоқда.

— Завод қувватини янада ошириш учун лойиҳачилар билан ҳамкорликда меҳнат қиляпмиз, — дейди илғор ишчи Одамбой Маткаримов. — Улар қишлоқ уйинга, қўрғонига янгича назар ташлашмоқда. Аҳоли истаклари инобатга олинаётир. Буларнинг ҳаммаси шинам уй қурилишига имкон беради. Қишлоқ қиёфасини ўзгартиришга биз ҳам ҳисса қўшаверамиз.

Суратда: корхонадан тайёр маҳсулотни жўнатиш пайти.
Қ. ОТАЕВ фотоси (ЎзТАГ).

СИФАТИ ЭЛГА МАНЗУР

✦ Ўтган йилнинг май ойида Тошлоқда спорт маҳсулотлари ишлаб чиқариш тажриба-экспериментал фабрикаси ишга туширилди.

Ўрта Осиёда ягона фабрика келажакда йилига 6—6,5 миллион сўмлик катталар ва болалар спорт кийимлари ишлаб чиқаради. Дастлабки йили фабрика ишлаб чиқарган 100 минг сўмлик спорт кийимларининг сифати истеъмолчиларга маъқул келди.

Фабрика Марғилон «Атлас» корхонасининг тароқлаш цехи биноси ўрнида ишга туширилди. Цех Марғилон шаҳрига кўчирилгач, Фарғона физкультура ва спорт жамияти область Совети шу ерда фабрика қуриш ташаббуси билан чиқди. Албатта, дастлабки қадамлар осонликча бўлмади. 1988 йилда фабрикада 86 минг сўмлик қурилиш ишлари бажарилди.

Шу кунларда тайёр ипдан трикотаж ишлаб чиқариш цехи жадал барпо этиляпти. Йил охиригача 200 минг сўмликдан ортиқ иш бажарилиши керак. Фабрика қурилишига «Восток» қурувчилар кооперативи ҳам жалб қилинган.

Янги фабрика ишини янада жадаллаштиришга тўсқинлик қилаётган муаммолар бор. Масалан, фабрика ҳали ўз транспорт воситасига эга эмас. Ўз юкларини ташишга коллектив шаҳар автокорхоналаридан транспортни ижарага олаяпти. Иккинчи смена ишчиларини тунда уйларига элтиб қўйишга автобус йўқ. Қурилиш ишларини янада жадаллаштириш учун ёғоч-тахта материаллари етишмайди.

Тез орада фабрика ишлаб чиқараётган бежирим, арзон ва қулай спорт кийимлари магазинлар пештахталарида янада кўпаяди.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Хўжалик юритиш сабоқлари

Икки йил аввал Владимир Дмитриевич Карпов бошчилигидаги бир группа жонкуярлар «Ясная поляна» Бутуниттифоқ кооператив бирлашмасини ташкил этишди. Ўз фаолиятини Ангренда бошлаган бу бирлашма тез кунда ишбилармонлиги билан элга танилди. Дастлабки йилиёқ 1 миллион 36 минг сўм соф фойда олинди.

КАФОЛАТ

ёки Ангрендаги «Ясная поляна» кооператив бирлашмаси шиша заводини сотиб олгандан кейинги дадил иқтисодий қадамларига бир назар

«Ясная поляна» — кўп тармоқли хўжалик. Яқиндагина унинг вакиллари собиқ Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли Барракдаги иқтисодий жиҳатдан ўзини оқламаётган Чирчиқ шиша заводини ҳам сотиб олиш ҳақида шартнома тузишди. Тўрт ойлик ижарадан сўнг ўтган йилнинг ноябрь ойида Ангрен ғишт заводини миллион сўмга баҳолаб сотиб олдилар. Хўжалик юритишдаги бу жасорат мутахассислар фикрини жалб этди. Биз ҳам ушбу мақолада сотиб олинган ғишт заводида эртирилган дастлабки тажриба ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

Аввало ғишт заводи ҳақида икки оғиз сўз. У 1971 йилда ишга тушган. Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли корхоналар орасида норентабеллиги билан ажралиб турарди. Ойига 1 миллион 300 минг дона ғишт чиқарилишига қарамай, йиллик иқтисодий зарари ўртача 700 минг сўмни ташкил қиларди. Министрликнинг бошқа корхоналаридаги каби бу ерда ҳам машаққатли қўл меҳнати устун бўлиб, асосан шартли жазога ҳукм этилганлар ишларди.

Фойда ўрнига зарар келтирувчи корхона раҳбарини ким ҳам хуш кўрарди. Собиқ министрлик раҳбарлари иқтисодий жиҳатдан ночор ғишт заводини юксак даражада механизациялашган сопол буюмлари комбинати таркибига киритганларида, ана шуни кўзда тутган бўлсалар эҳтимол. Бошқача айтганда, комбинатнинг иқтисодий кўрсаткичлари бироз пасайса-да, ўзини оқламаётган бир корхонадан қоғоздагина қутулиш йўли топилганди. Ўтган йилнинг июль ойида кооператив бирлашма вакиллари ғишт заводини ижарага беришни сўраб келганларида комбинат директори Тўйчи Исломов бажонидил рози бўлганининг сабаби ҳам шу бўлса ажаб эмас.

Хўжалик ҳисоби талаблари асосида иш юритишда ижара пудрати давлат ва корхона коллективи, ҳар бир ишчи манфаатларига мослиги, у ҳақиқий иқтисодий алоқалар ва омилкор бошқарув усулларига кафолат бериши ўз-ўзидан равшан. Бироқ ижара пудрати тўғрисидаги шартнома муайян муддатни назарда тутади. Ижарачи маълум миқдорда харажат қилиб, корхонани оёққа турғазиб, самара ола бошлаган пайтларида шартнома муддатини қайта чўза олмаслиги хавфи ҳам бор. Бу эътибордан четда қолмаслиги керак.

Шу туфайли бирлашмадагилар ғишт заводини сотиб олиб, унинг ҳақиқий соҳиби бўлишга қарор бердилар. Ушбу аҳд комбинат мутахассисларига маъқул келди. Туясидан қўнғироғи қиммат деганларидек, саргардон заводни оладиган харидор топилганида иқтисодий жиҳатдан абгор корхона раҳбари бунга йўқ дермиди! Комбинат маъмурияти заводни 1,5 миллион сўм миқдорида баҳолади. Мутахассислардан иборат комиссия бу нархнинг ярмини айтди. Томонлар 1 миллион сўмга келишдилар. Саноат объектлари қурилиши банкининг Ангрен бўлинмаси кооператорларга уч йилда қайтариш шарти билан миллион сўм қарз берди. Шу тариқа ўтган йилнинг ноябрида кооператорлар заводлик бўлиб қолишди. Айтиш кераки, ўша пайтда ғишт заводини шундай яхши нархда сотиш комбинат учун фойдадан холи эмасди.

Бироқ кооператорлар ҳам нима қилаётганликларини билишарди. Ким ҳам қарзга ботиб фойда бермас корхонани харид қиларди? Тўрт ойлик ижара давомида ишбилармон соҳиблар кейинги ишлар режасини тузиб, ҳисоб-китобни тахт қилиб қўйишганди.

Ойига зўрға 1 миллион 30 минг дона «75» маркали ғишт бераётган заводнинг мавжуд икки линияси декабрь ойидаёқ 2 миллион 700 минг дона «75» ва «100» маркали маҳсулот бера бошлади. Январь ойида эса об-ҳаво инжиқлиги, бир линия планли ремонтга қўйилганига қарамай, завод 2 миллион 200 минг дона ғишт ишлаб чиқарди. Завод бош инженери А. Захаров 1989 йил биринчи кварталидаёқ декабрь маррасига етишга, кейин яна юқорироқ кўрсаткичларга эришишга қатъий ишонч билдирди.

Сир эмас, янги кооперативларни кўпчилик устомон кишиларнинг мўмай даромад маскани, деб аташга ботинмоқда. Бироқ «Ясная поляна» кооператив бирлашмаси аъзолари ҳақида бундай дейишга оғиз бормайди. Улгуржи савдода ҳар минг дона ғиштнинг баҳоси жорий прейскурантдаги каби бу ерда ҳам 65—75 сўм туради. Ангренда тайёрланган бундай ғиштни Тошкентдагина эмас, балки республиканинг бошқа областларидаги харидорлар ҳам жон деб сотиб олишмоқда. Аммо чакана нархда савдо қилинганда кооператорлар мингта ғиштни аҳолига юқорироқ нархда — 101 сўмдан сотишяпти.

— Қимматликка қиммат, — дейди завод директори Сергей Дмитриевич Карпов (у бирлашма президенти В. Д. Карповнинг укаси). — Бошқа кооператив заводлар ҳам аҳолига шу нархда ғишт сотишмоқда-ку, деган фикр бизни оқлай олмаслигини қалбан сезиб турибмиз. Аҳоли шу нархда олаётган экан, бу бошқа илож йўқлигидан, холос. Ғишт камчил қурилиш материали экани маълум. Биз ғиштнинг чакана нархини арзонлаштириш чораларини кўрмоқчимиз. Бунинг учун маҳсулот таннархини камайтириш йўлларини излаяпмиз. Ҳар қалай заводни харид қилишга сарфланган миллион сўмни, бунинг устига яна чок-чокидан сўкилган корхонани тиклашга сарф этилган 500 минг сўм зиммамизда эканини ҳам унутмаслик керак.

Ҳа, заводнинг янги соҳиблари ҳисоб-китобни яхши билишади. Бу йил ҳам ғишт заводига янги ускуналар, мукаммал техника воситалари олиш, корхонани ободонлаштириш мақсадларига ярим миллион сўм сарфлаш режалаштирилган. Харажатлар қопланиши муқаррар. Бунда яқиндагина қуриб битказилган темир йўл шохобчаси ҳам қўл келиши тайин. Бу шохобча орқали маҳсулот истеъмолчиларга мунтазам жўнатиб турилибди. Авваллари ғишт автомашиналарда комбинатга ташилар, у ерда сақлаш учун омборга қўйилар, кейин яна автомашиналарга ортилиб харидорларга юборилар эди. Қанча маҳсулот ортиш-тушириш жараёнларида нобуд бўлишини кўз олдингизга келтириб кўринг-а. Заводнинг аввалги хўжайинлари-ю ҳозирги соҳиблари иш юритишидаги фарқ шу жараённинг ўзидаёқ яққол кўриниб турибди.

— Тез кунлар ичида корхонани «жаннатмакон»га айлантириб, мўмай даромад олабошлаймиз, дея олмайман, — деди корхона бош технологи, меҳнат ветерани, коммунист Ҳ. Шамсиддинов. — Ҳозирча топар-тутаримизнинг чўғи камроқ, даромадимиздан буромадимиз кўпроқ. Бироқ ўтган уч ой ичида чиқимлар аввалгига нисбатан икки марта камайди. Ўйлаймanки, даромад ҳам кўпаяди, моддий рағбатлантириш фонди ҳам шаклланади.

«Ясная поляна»нинг яқин келажакдаги режалари — сотиб олинган заводлар ишини рисоладагидек уюштириш, Нуробод яқинида ҳар бири йилига 60 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга иккита завод қуриш. Ҳеч шубҳа йўқки, улар кўзлаган марраларига эришадилар. Бунга завод коллективининг ишга ижодий муносабати кафолат бериб турибди.

И. АХМЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири.

Мамлакатда ягона

Республика Фанлар академияси «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг ихтисослашган лойиҳа-конструкторлик бюросида яратилган янгилик компьютер носозликларини тезда аниқлаш, унинг программасидаги хатоларни излаб топишга ёрдам беради.

Янгилик Москвадаги корхоналарнинг бирида жорий этилди. Унинг қўлланиши натижасида электрон системаларни программалар билан таъминлашдаги носозликлар ва хатоларни қидиришга кетадиган вақт ва харажатларни камайтириш имкони туғилди. Мамлакатимизда ягона бўлган бундай анализатор корхонага бир йилда 226 минг сўмлик иқтисодий самара берди.

(ЎзТАГ).

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР ҚАТНАШЧИЛАРИНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Советининг 1988 йил 2 декабрдаги «Давлат, кооператив ҳамда бошқа жамоат корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотларининг ташқи иқтисодий фаолиятини янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорини рўёбга чиқариш мақсадида СССР Министрлар Совети 1989 йил 7 март куни «ташқи иқтисодий фаолиятни давлат йўли билан тартибга солиш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

Ташқи иқтисодий алоқалар қатнашчиларини рўйхатдан ўтказишни ўз ичига оладиган давлат йўли билан тартибга солиш системаси белгиланди.

Рўйхатга олиш ишларини СССР Ташқи иқтисодий алоқалар министрлигининг иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советлари ижроия комитетлари ҳузуридаги вакиллари амалга оширадилар.

Ташқи иқтисодий алоқалар қатнашчисининг рўйхатга олиш варақасида қуйидагилар: ариза берувчи; «корхоналар ва ташкилотларнинг умумиттифоқ классификатори» бўйича ташкилот коди (ариза берувчининг қайси территорияда яшашига қараб СССР Статистика давлат комитетининг республика ҳисоблаш марказларида берилади, почта адреси; телефон, телеграф, телекс ва телефакс номери; раҳбар ва бош бухгалтернинг фамилияси, исми ва отасининг исми, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот (иш, хизмат) экспорт номенклатураси; товарлар (иш, хизмат) импорт номенклатураси; счетлар номерлари; банклар бўлимларининг номи; юқори ташкилотнинг номи кўрсатилади.

Рўйхатга олиш варақаси билан бирга қуйидагилар тақдим этилади:

— Давлат корхоналари, бирлашмалари, ташкилотлари раҳбарнинг имзоси билан тасдиқланган ва муҳрланган устав нусхасини;

— Ишлаб чиқариш кооперативлари нотариусда тасдиқланган устав нусхасини ва банкнинг маҳаллий бўлимида счет борлиги тўғрисидаги справкани тақдим этадилар.

Уставда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот (иш хизмат)га оид ташқи иқтисодий фаолият характери ва номенклатураси акс эттирилган бўлиши керак.

СССР Ташқи иқтисодий алоқалар министрлигининг жойлардаги бошқармаларида янада батафсил ахборот ва рўйхатдан ўтказиш варақаларининг намуналарини олиш мумкин.

СССР Ташқи иқтисодий алоқалар министрлигининг марказий аппаратида (Москва шаҳри) ахборот консультация пункти кеча-кундуз ишлайди. Справкалар учун телефон: 244-15-33.

• ДОЛЗАРБ МАСАЛА •

✦ Шу кунларда кўплаб газетхонлар редакциямизга хат йўллаб, республика агросаноат комплексини ривожлантиришнинг долзарб масалалари, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши билан боғлиқ қатор экологик муаммолар ҳақида саволлар беришмоқда.

Саволларнинг аксарияти мазмун-мундарижасига кўра интенсив деҳқончилик шароитида экин майдонлари структураси, пахта монокультураси ва пахта баҳоси, умумиттифоқ миқёсида меҳнат тақсимоти, етиштирилаётган ҳосил миқдори, қурилган, қурилаётган сув омборларининг халқ хўжалигида тутган ўрни каби қатор масалалар билан боғлиқ.

Газетамиз ана шу мавзуларда сўзлаб беришни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитети раиси И. Ҳ. ЖЎРАБЕКОВдан илтимос қилди.

ПАХТА БАҲОСИ ВА ТУРМУШ ДАРАЖАСИ

Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ва пахта монокультураси муаммосини тугатиш масалалари ҳозир, айниқса, ўткир бўлиб турибди. Чунки, республикамиз колхоз ва совхозларининг учдан бир қисми зарар кўрмоқда, хўжаликлардан 40 процентининг рентабеллиги 15 процентдан ҳам ошмайди. Молиявий аҳволи қониқарсизлиги сабабли 72 та хўжалик «синган», деб ҳисобланяпти. Ишлаб чиқариш фондларининг кўпайганлигига қарамай меҳнат унумдорлиги ошмаётир. Қишлоқ хўжалигида ишлаётган ҳар бир киши ҳисобига мамлакатдаги ўртача даражага қараганда икки баравар кам маҳсулот етиштирилмоқда.

Эсингизда бўлса, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган асосий йўналишлари лойиҳасини муҳокама этиш чоғида пахта етиштиришни 6 миллион 250 минг тоннага қадар етказиш кўзда тутилган эди. Марказга қилинган мурожаатлардан кейин план 5 миллион 750 минг тоннага туширилди. 1987 йилда планни яна 750 минг тонна камайтириш тўғрисида янги таклиф ўртага қўйилди. Аммо план фақат 500 минг тонна камайтирилди. Ўтган йили республика партия ва ҳукумати планни бир, икки беш йиллик мобайнида 5 миллион тоннага қадар [illegible] ва 250—300 минг тонна камайтириш тўғрисида таклиф тайёрлади. Ҳозирча бу таклиф амалга оширилгандек бўлиб турибди. Зеро, шундай бўлишига муайян муаммолар сабаб бўлди. Масалан, **аксарият майдонларга пахта экилаётганлиги сабабли ишлаб чиқариш структурасида зарур ўзгартиришларни амалга ошириш қийинлашди. Ҳолбуки, қишлоқ хўжалиги экинларини жойлаштиришда анчагина ўзгаришларга эришиш, сабзавоткорлик, картошкачилик, боғдорчилик ва чорвачилик учун мустаҳкам негиз яратиш керак.**

Буларнинг ҳаммаси анчагина капитал маблағ сарфлашни талаб этиш боисидан ишлаб чиқариш структурасини такомиллаштиришни аста-секин, босқичма-босқич амалга ошириб бориш лозим. Қолаверса, меҳнат ҳисобига ўтиш шароитида бу хусусиятни эътиборга олмасдан иложимиз йўқ. **Шу сабабли пахта етиштиришни 4 миллион ва ҳатто 3,5 миллион тоннагача камайтириш тўғрисида айтилаётган гаплар, агротехника жиҳатдан ҳам, иқтисодий жиҳатдан ҳам асоссиздир. Бу ҳол республика ва мамлакат халқ хўжалиги тараққиётида номутаносибликка олиб келиши мумкин.**

Шунингдек, пахта комплекси қатъий илмий асосда ташкил этилиши лозим, албатта. Бу гап — тавсия этилган алмашлаб экиш схемаларини тўла-тўкис ўзлаштиришни ва албатта мелиорация [illegible]. Ягона хулоса шуки, республикамизда интенсив деҳқончилик системасини жорий этиб, пировардида, экин майдонларининг мақбул структурасини яратмоқ керак.

Экинларнинг мақбул структураси — пахта-беда алмашлаб экиш билан чамбарчас боғлиқ. Пахта комплексида чигит экиладиган далалар 60 процентдан (бу — 1.750 минг гектар) ошмаслиги лозим. Кейинги йилларда чигит экиладиган далаларнинг [illegible] ҳажми 100 минг гектарга қисқарди. Натижада бедапоялар уч йил ичида деярли 100 минг гектарга кўпайиб, жами майдони 674 минг гектарга етди. Ҳолбуки, 1985 йилда пахта майдонлари барча экин майдонларимизнинг 75 процентини ташкил этарди. Ҳозир 5 процент кам. Бунинг устига деҳқончиликнинг янги, илмий асосланган системасини ҳам ишлаб чиқдик. Алмашлаб экиш схемалари қайта кўриб чиқилди. Далалар янгидан паспортлаштириляпти. Картограммалар чуқур ўрганилмоқда. Бу йил чигит экиладиган майдонларни яна 50 минг гектардан зиёд ҳажмда камайтириш, бедапояларни эса 120 минг гектарга кенгайтириш тадбирларини кўзда тутганмиз.

Ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилдорлик 27,6 центнерга ошиб, жами 1 миллион 550 минг тонна тола олиш планлаштирилган. Вазифа — ҳосилдорликни кўпайтириш эвазига 5 миллион тонналик даромадни сақлаган ҳолда пахта майдонларини қисқартиришга [illegible] ривожланишга эришиш.

Оқилона ташкил этилган тақдирда ҳар гектар пахтазордан олинадиган даромад бошқа экинлардан анча ошиб кетади. Ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ва хўжалик ҳисобига ўтиш шароитида эса буни ҳисобга олмасликнинг иложи йўқ.

Пахтачиликдан бўшаган ерларда сабзавот, полиз экинлари, мева-чева ва узум етиштириш ишларини ривожлантириш билан боғлиқ масалалар ҳам ишлаб чиқилмоқда. Мутахассислар [illegible] картошка ўстириш базаларига айлантириш мумкин, деган фикрни билдирмоқдалар. Чунки дарё оралиғида гектаридан ўрта ҳисобда 10—15 центнер пахта ҳосили берадиган майдонлар 10 минг гектардан зиёддир.

Шу ўринда яна бир муаммо. Маълумки, республикамизда шоли майдонлари ҳам анчагина. У — сернам экинлардан бири. Масалан, ярим миллион тонна шоли етиштириш учун 11 миллиард куб метрдан кўп сув керак. Бунча сув билан эса икки ҳисса кўп пахта олиш мумкин. Айниқса, Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областидаги шоли майдонлари ўрнига бошқа экинларни экиш масаласи ҳам пухта ўйлаб кўрилмоқда. Агар шоли майдонларини илмий асосланган нормаларга кўра 80 процент ўрнига 60 процентга туширсак, бир йилда [illegible] сувнинг бир қисмини Орол денгизига оқизиш имкони туғилар эди. Бу, шубҳасиз, экологик вазиятни яхшилашда катта роль ўйнарди.

Ана шундай майдонлар Фарғона водийси областларида ва республикамизнинг бошқа регионларида ҳам учрайди. Хусусан, ўта нотекис ерлар, адирлар, тошлоқ майдонлар, пахта ва шоли маҳсулотлари етиштириш учун ноқулай. Шу боисдан ҳам экин майдонлари структурасини такомиллаштириш бош вазифалардан бири бўлиб турибди. 1995 йилга бориб 350—400 минг гектар майдонда озуқа ва озиқ-овқат экинлари етиштириш имконини туғдиришимиз керак. Шунда дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, аҳоли жон бошига сабзавот ҳозирги 134 килограмм ўрнига 202 килограммни, полиз маҳсулотлари 41 килограмм ўрнига 51 килограммни, картошка эса 13 килограмм ўрнига 30 килограммни ташкил этган бўларди. Озуқа етиштириш ҳам 1,6—1,7 марта кўпайиб, гўшт ишлаб чиқариш 35 процентга, сут — 55 процентга, тухум — 13 процентга ошарди. Саноатда ҳам озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрлаш ишлари ҳажми кўпаярди.

Сўнгги пайтларда баъзан «Республикамиз ўзини ўзи озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлай олади, пахта эса халқ хўжалигимизнинг бошқа тармоқларига халақит беради», деган асоссиз гап-сўзлар тарқалмоқда. Бундай фикрдаги кишиларнинг назарида республикамизда пахта ҳажми 4 миллион тоннага (ва ундан ҳам камроққа) келтирилиши керак эмиш.

Хўш, шундай қилинди ҳам, дейлик, пахтадан бўшаган 350 минг гектар атрофидаги майдонга озиқ-овқат экинлари экдик ҳам дейлик. Кўзланган миқдордаги ҳосилни олдик, деб фараз ҳам қилинг. Кейин-чи? Агар ҳозирги маҳсулотни қайта ишлаш, сақлаш учун ҳам қувватлар танқис бўлиб турган бўлса, бунча кўпайган маҳсулотни қаерда ишлаймиз? Омборларнинг таъминланиш эҳтиёжи ҳозир ҳам талаб даражасининг ярмидан сал кўпроқ-ку?. Тўғри, «Ўзимиз қайта ишлай олмасак, бошқа республикаларга «сотамиз» дегувчилар ҳам бўлмоқда. У ҳолда қанчадан-қанча совутгич омборхоналар, саралаш пунктлари, темир йўл шохобчалари, қўшимча рельсли базалар қуришимиз керак-ку?! Қолаверса, буларнинг ҳаммаси маблағ ҳисобига бўлади. Маблағ эса бусиз ҳам танқис бўлиб турибди.

Ҳисобдон экономистлар тахминларига кўра, республикамиз 20 миллион кишини эмас, ундан ҳам кўпроқ аҳолини боқишга қодир. Лекин ҳозир ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ана шу имконият даражасида эмас. Нега? Чунки меҳнатни умумиттифоқ бўйича тақсимот қилиш деган тушунчани кўпчилик ҳам осонгина ҳазм қилмаётир. **Ўзбекистон умумиттифоқ фондига 8 миллиард сўмлик турли хил маҳсулотлар етказиб беради. Бунинг эвазига ўзи 11 миллиард сўмлик маҳсулот ҳам олади. Масалан, ҳар йили республикага 6 миллион тонна атрофида дон, 146 минг тонна гўшт ва гўшт маҳсулотлари, 800 минг тонна атрофида сут ва сут маҳсулотлари, ярим миллион тоннага картошка, 350 минг тонна қанд, ва бошқа кўплаб маҳсулотлар олиб келинади.** Демак, шундай ҳолда «баланд-паст» гап-сўзларга нисбатан олганда, гап — 4 ёки 5 миллион тонна пахта етиштирилишида эмас, экинзорларнинг пахта билан бандлиги даражаси 60 процентдан ошмаслигидадир. Бошқача қилиб айтганда, ҳозирги 2 миллион 800 минг гектар пахта комплекси майдонининг 1 миллион 700—1 миллион 750 минг гектарида беда ва 350—400 минг гектарида бошқа экинлар ўстирилиши лозим. Қолган 80 минг гектар атрофидаги майдон мелиорация ишлари учун сақланиши даркор.

Ана шундай мулоҳазалар, мушоҳадалар, ҳисоб-китоблар замирида республика меҳнаткашларининг турмуш даражасини [illegible] ҳар ким ҳам тушуниб ололса керак. [illegible] пахтакор деҳқоннинг манфаатдорлигини кўпайтириш партия ва ҳукумат олдида бош вазифа бўлиб турибди. Бу борада муайян чора-тадбирлар кўрилмоқда. **Айни пайтда Ўзбекистон пахта ўлкаси эканлигини, пахта эса мамлакатнинг бутун халқ хўжалиги комплексини ривожлантиришга ишлатиладиган валюта тушумларининг асосий манбаи эканлигини ҳам унутмаслик лозим.**

Юқорида берилган саволлар ичида сув омборларига тааллуқлилари ҳам бор. Тўғри, кейинги пайтларда айрим олимлар, мутахассислар ташқаридан бўлаётган асоссиз гап-сўзларга берилиб (аниқроғи, уларга қўшилиб) сув омборлари Ўрта Осиё регионида иқлим шароитини ёмонлаштиради, тупроқни қувватсиз қилиб қўяди, деган мулоҳазаларга бормоқдалар. Бу борада менинг фикрим бошқачароқ. Андижондаги Кампирравот сув омбори ва қурилиши планлаштирилган Сўх сув омбори сингари 2—3 та иншоотлардан ташқари бошқа бирор сув омборининг республика иқлими ва экологиясига таъсири ҳақида шикоят борми?

Барча сув омборларининг гидрометеорологик жойланиши бир хил эмас. Баъзиларга қўйиб берсангиз, ҳатто Чорвоқ тўғони сингари иншоотлардан ҳам бехуда кириталар.

1986 йилнинг баҳор, ёз ва кузини эсланг. Сув танқис келганда экин майдонларимиз қақраб қолди. Агар шу йили сув омборлари бўлмаганида пахта ва бошқа деҳқончилик экинларини тайёрлаш, шубҳасиз, кескин камайиб кетган бўлур эди. Қолаверса, бошқа йили ёғингарчилик ўта мўл бўлса, дарёларда хавфли тошқин бўлиши ҳам сир эмас. Ахир, 1969 йил Амударёнинг қуйи оқимида бўлган сув тошқинини эсланг. [illegible] Тўрткўл сингари районларнинг кўплаб аҳоли пунктлари сувда қолиб кетганлигини унутиб бўладими? [illegible] кор этиш мумкинми?

Хуллас, пахтачиликдаги ютуқ ва ташвишларни муваффақиятли ҳал этиш — бу кенг кўламли бутун бир комплексдир. Бу комплексни рисоладагидек ҳал этиш — озуқабоп экинлар, сабзавот, картошка, ер ёнғоқ майдонларини, ҳам токзорларни кенгайтириш имконини беради. [illegible] **Ҳозирги вазифамиз — КПСС Марказий Комитетининг агросаноат комплексини [illegible] масалаларига бағишланган март Пленуми қарорларидан келиб чиққан, пахтачиликни интенсивлаш, алмашлаб экишни жорий этиш, чорвачиликни ва мева, сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдан иборат.** Шундагина, «оқ олтин»миз қадри ошади, шундагина пахта юмушлари [illegible] турмуш маданияти янада юксалади.

Бугун—Савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва уй-жой коммунал хўжалиги ходимлари куни

Яхши кайфият тилаймиз

Бизда ҳар бир тармоқ ходимларининг анъанавий профессионал байрами бор. Шу куни улар ўзларининг бир йиллик иш фаолиятларига якун ясайдилар, келгуси режаларини белгилаб оладилар, бутун диққат-эътиборни халқ эҳтиёжи муаммоларига қаратадилар. Бу йил савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш уй-жой-коммунал хўжалиги ходимлари байрамни бир кунда нишонламоқдалар. Бунинг ўзига хос рамзий маъноси бор. Чунки, ана шу тармоқларнинг хизматчилари [illegible] эътибори билан ҳам бир хил. Улар [illegible] енгил қилишга, хуш кайфият бағишлашга даъват этилгандирлар.

Савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва уй-жой-коммунал хўжалиги ходимларини тез-тез танқид қилиб турамиз. Албатта, танқид ҳаққоний бўлганлиги сабабли ушбу тармоқларда муайян силжишлар кўзга ташланмоқда. Масалан, ўтган йили республикамиздаги маиший хизмат ҳажмининг ўсиш суръатлари 11 процент бўлди.

Бир неча йил давомида илк бор топшириқ бажарилди. Планда [illegible] меҳнаткашларига 4,6 миллион сўмлик маиший хизмат кўрсатилди. [illegible] қараганда 62 миллион сўмлик кўп коммунал, маиший хизмат ишлари бажарилди. Товар обороти ҳажми ошди. Бу муваффақиятларга тармоқлар илғор ходимларининг ҳам ҳиссаси бор. Сиз шу суратларда улардан бир гуруҳини кўриб турибсиз. Тошкентдаги республика модалар уйининг инженери М. Дадамуҳамедова, «Ўзгипрокоммунэнергопроект» институти группа раҳбари Н. Улитовская, Ленин район Советининг депутати, «Ветеран» ательесининг бичувчиси М. Мирсандова, «Ташгорсьбуремонт» ишлаб чиқариш бирлашмасининг инженери Р. Шафиев, «Ўзгипрокоммуннипроект»нинг бош мутахассиси Г. Турсунов ҳамда Тошкентдаги «Гўзаллик» салони сартароши Қ. Расуловлар ўз байрамларини ғурур билан кутиб олдилар.

Бироқ мазкур тармоқларда ҳали кўплаб нуқсонлар ва камчиликлар мавжуд. Меҳнаткашларнинг талаб-эҳтиёжлари аксарият ҳолларда қондирилмай қолмоқда. Хизматлар, ремонт-қурилиш ишлари сифати, уй-жойларни иситиш ва сув таъминотидаги узилишлар кишиларни ранжитмоқда.

Шу боис КПСС XXVII съездида хизмат кўрсатиш индустриясини юксак ривожланган индустрияга айлантириш, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш сифати ва маданиятини тубдан яхшилаш, тармоқлардаги [illegible] кенгайтириш ҳамда [illegible] қилиб қўйилди. Савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва уй-жой-коммунал хўжалиги ходимларининг ўз вазифаларини [illegible] бажаришларини кўра муҳимроқ бор?

М. НАЗАРОВ фотолари.

Дунё овози

СОВЕТ РАҲБАРИГА ТИНЧЛИК МУКОФОТИ БЕРИЛДИ

● Дублин (ТАСС). Ирландиянинг Типперэри шаҳрида «Тинчлик ва халқлар ўртасида иноғликни мустаҳкамлашга буюк ҳисса қўшганлиги учун» М. С. Горбачевга берилган мукофотни топшириш маросими бўлди.

Бу мукофотни таъсис этган «Типперэри графлигининг тинчлик конвенти» раиси Жо Кунин шу ташкилот номидан гапириб, 1985 йилда [illegible] Совет раҳбари [illegible] ҳиссасини [illegible] кўп йиллардан [illegible]. Совет Иттифоқи ва АҚШ раҳбарлари имзолаган ўрта ва яқин масофадаги ракеталарни тугатиш тўғрисидаги шартнома, [illegible] Совет ҳукумати номидан М. С. Горбачев номига [illegible].

МАШИНАЛАР ПОЙГАСИ

Вашингтон. ТАСС мухбири Игорь Борисенко хабар қилади: АҚШ Энергетика министрлиги билан «Женерал моторс» корпорацияси 1990 йилда ёнғил [illegible] батареялар ёрдамида ҳаракатланадиган электромобилларнинг 1700 миллик автопойгасини уюштирадилар. Пойга Флорида штатининг Орландо шаҳрида «Дисней-Уорлд» кўнгилочар [illegible] марказида бошланиб, Мичиган штатининг Уоррен шаҳридаги «Женерал моторс» компанияси техник марказида тугайди. Пойгада «Женерал моторс» корпорациясининг «Санрейсер» («Қуёш пойгачиси») ҳам иштирок этади.

Нейин пойгада қатнашадиган қуёш батареяли электромобилларнинг моделлари [illegible] университетлари ва коллежларидан ўттизга яқин тадқиқотчи группа [illegible]. Тадқиқотчи группаларнинг ҳар бири [illegible]. Мақсад — [illegible] 2 минг доллар, «Женерал моторс» корпорацияси 5 минг доллар пул олади.

ҲАМКОРЛИК УФҚЛАРИ

Тошкентда биринчи Совет — Хитой қўшма корхонаси очилади. 17 март куни республика пойтахтида ана шу корхонани ташкил этиш тўғрисидаги шартномага Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг вакиллари ва Синьцзян-Уйғур автоном районининг маъмурий маркази бўлган Урумчи шаҳри намояндалари имзо чекдилар. Корхона аҳоли ўртасида кенг харидоргир бўлган рўзғор термослари ишлаб чиқаради.

— Тузилган шартнома шартлари бизни тўла-тўкис қаноатлантиради, — деди ЎзТАГ мухбирига Урумчи саноат бошқармасининг бошлиғи Ли Сяо Жун. — Совет ҳамкорларимиз билан музокаралар жуда ишчан ва ўзаро манфаатдорлик асосида қурилган. Тошкентга техника ва ускуналар жўнатиш билан, шу йил ичида қўшма корхонамиз дастлабки туркумдаги [illegible] чиқаради.

Республика Маҳаллий саноат министрлигининг [illegible] термослар [illegible] йилига 1 миллион дона [illegible] термос тайёрлаш мўлжалланмоқда. [illegible]

— Барча маҳсулот [illegible] — деди Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрининг [illegible] С. Гуляев. — [illegible]

Совет — Хитой [illegible] Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари П. М. Абдураҳмонов қатнашди.

(ЎзТАГ).

АЛБАНИЯДА ЕР ҚИМИРЛАДИ

Белград. (ТАСС). Югославиянинг Скопле шаҳридаги сейсмик станция аппаратлари Рихтер шкаласи бўйича 4,6 балл кучга эга ер қимирлашини қайд этди.

Зилзила маркази Албания территориясида, Скопледан 150 километр [illegible] бўлди, деб [illegible] ТАНЮГ агентлиги. Зилзила зарар етказгани тўғрисида маълумотлар йўқ.

ЎЗИНГИЗНИ БОШҚАЛАР ЎРНИГА ҚЎЙИБ КЎРИНГ

Бирон масала хусусида бошқа одам бутунлай нотўғри бўлиши мумкин... [illegible]

[illegible]

Ҳар бир одам муайян сабаблар таъсирида фикрга келади [illegible]

[illegible]

Узоқ йиллар давомида бўш вақтимнинг кўп қисмини уйимга яқин бир боғда [illegible]

[illegible]

Бу муомала болаларга [illegible] ҳисоблашар (Давоми бор. Боши газетанинг ўтган сонларида).

[illegible]

Нарса ва ҳодисаларни бошқаларнинг нуқтаи назарида туриб кўришга сиддидилдан ҳаракат қилинг.

(Давоми бор. Боши газетанинг ўтган сонларида).

• *Ахборот*

СУРХОНДАРЁ ХАБАРЛАРИ

ТИНЧЛИК ФОНДИГА

✦ Сурхондарё области меҳнаткашлари тинчликни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ўтган йили «СовавтоТермез» халқаро юк ташиш корхонасидан 13 нафар шофёр Афғонистонга тинчлик рейси уюштирган эди. Бундай хайрихоҳлик қатновлари Термиз авиаотряди учувчилари томонидан ҳам амалга оширилди. Улар ўз иш ҳақларини тинчлик фондига ўтказдилар. Шунингдек, область шифокорлари салкам 10 минг, педагогика институти олимлари 4 минг сўм маблағни тинчлик фондига ўтказишди. Область корхона ва ташкилотлари, колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари, ҳамда кўплаб кишилар ўз ихтиёрлари билан тинчлик фондига маблағ ажратмоқдалар.

ЯНГИ КООПЕРАТИВ

✦ Термиз районидаги сабзавотчиликка ихтисослашган «Намуна» колхозига қарашли консерва заводини ижарага бериш ҳақида шартнома тузилди. Бу шартномага кўра завод 10 йил муддат билан «Кооператор» аъзолари ихтиёрига топширилади. Эндиликда ижара корхонаси аввалгидек «Намуна» колхозидангина эмас, областнинг истаган хўжалигидан маҳсулот танлаб олиш имкониятига эга бўлди. Томорқаларда етиштирилган сабзавот маҳсулотларини ҳам истаганча сотиб олиши мумкин. «Кооператор» корхонаси областнинг бир неча районида магазин ва дўконлар очади. Бу савдо шохобчаларида тайёр маҳсулотлар сотилади.

«ЁШЛИК» МАРКАЗИ

✦ Деновда ташкил қилинган «Ёшлик» маркази унумли меҳнатдан кейин маданий хордиқ чиқариш масканига айланди. Бу ерда «Қувноқлар ва зукколар» баҳси ўтказилди. Алоқа бўлими ва сут заводи ёшлари топқирлик ва билимдонликда беллашдилар. Ёшлар марказида таниқли санъаткорлар билан учрашувлар, мароқли суҳбатлар, йигитларни ҳарбий хизматга кузатиш ва спорт мусобақалари ташкил этиш бўйича хайрли режаларни амалга ошириш мўлжалланмоқда.

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

✦ Термиз-Қўрғонтепа автобус маршрутининг йўлга қўйилиши ўзбек ва тожик халқлари ўртасидаги азалий муносабатларни янада яхшилашга хизмат қилмоқда. Илгари Тожикистоннинг Шаҳритуз ва Қўрғонтепа районларида яшовчи ўзбеклар Сурхондарёга келмоқчи бўлсалар, узоқ йўл босиб, Душанбега боришлари, сўнг у ердан поезд ёки автобусга чиқишлари лозим бўларди. Республикалараро автобус маршрутининг йўлга қўйилиши қўрғонтепаликларга ҳам термизликларга ҳам ҳар жиҳатдан қулайлик яратди.

Н. ҲАЙИТҚУЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• *Янги шеърлар*

ҲАМАЛ

Ялангбош югурдим ёмғирдан қочиб,
Мендан илгарироқ эшикни очиб,
Ичкарига урди ўзини шамол.

Хоналарни кезиб чиқди-ю бир-бир.
Ўз тилида сўзлай бошлади ҳур-ҳур
Тувакдаги гулни кўргани ҳамон.

Менинг борлиғимни ё пайқади гул,
Алланечук бўлиб бош чайқади гул,
Эшикка йўналди айғоқчи шамол.

Баҳор келганини, ким билсин, йўқлаб,
Деразадан чаппор ёғдирди ўқлар,
Давом этди бутун тун бўйи қамал.

Тонгда боғ, кўчада минг қуёш ёнди,
Қушлар гул бўғзида наво уйғонди,
Уфқлар ортида совуди шамол.

Шудрингдай исирға тақди тонгда гул,
Чўғдек қўлларини узатиб масъул
Чарақлаб ойнадан жилмайди Ҳамал!

ТАҚҚОС

Фикр пешрав: таёқнинг боши
Шу таёқнинг охири. Алҳол
Изтироб — бу севинч йўлдоши,
Севинч — азоб яратган иқбол.

Жўн бу таққос ҳиссаси шулким,
Кўникмоқ йўқ инсон наслида.
Баҳор қишдан бошланар доим,
Қишбошидир баҳор аслида!

* * *

Тошлоқ жойда оққан сув
Сайраб, шарқираб оқар,
Тошларни пичоқлардек
Қайраб, ярқираб оқар.

Тошлоқ жойда оққан сув
Тошларни миниб оқар.
Тўполонли оқса ҳам
Ёмғирдек тиниқ оқар!

ТАРОНА

Шамол-шамол оққан, эй, булут,
Гавҳар бўлиб ёққан, эй, булут,
Лолаларни боққан, эй, булут,
Гул яшнади дил, порлади кўз,
Бўлсин энди муборак Наврўз!
Офтоб — чироқ, дунё — хонадон,
Башар бир ота-ю онадан.
Эй, ҳур инсон, олмос донадан,
Гул яшнади дил, порлади кўз,
Бўлсин энди муборак Наврўз!

Қайтиб келди отилган ғурур,
Ноҳақ сургун этилган сурур.
Ёз тонгидек ёришди шуур,
Гул яшнади дил, порлади кўз,
Бўлсин энди муборак Наврўз!

Наврўз, олов кўклам сенингдур,
Неки азал кўркам сенингдур,
Ўзбекистон ўлкам сенингдур,
Гул яшнади дил, порлади кўз
Бўлсин энди муборак Наврўз!

УМРЗОҚ БОБОНИНГ АЙТГАН СЎЗЛАРИ

БОЛАЛИК

Болалик,
Кўпкари. Эсимдан чиқмас
Чоллардан бирининг айтган сўзлари:
— От минган ҳар киши чавандоз бўлмас,
Анди эмас эшак минганнинг бари!

РОСТГЎЙНИНГ...

Ростгўйнинг душмани кўпдир ҳамиша,
Қасдига тушгани кўпдир ҳамиша.
Боғбонга «Бекангиз сулув» деб эдим
Боғдан қува солди қўлида теша...

ЭЙ, ЁРОН

Эй, ёрон, бунингдек ноқаслик нечун,
Паст кетма, баланд тур, айтай бир қиёс:
Макони юксакда бўлгани учун
Барчага баробар нур сепар қуёш!

БИР ҲИКМАТ

Ўз фикрин қила олур пеш Афлотун олдида,
Ғурурини бой бермас ҳатто олтин олдида.
Бошига қилич келса, тик борар ўлимга ҳам,
Мумдай эшилар эркак фақат хотин олдида!

ЧАПКАРИ

Тоғ бошида қор ётмаса
Сой тошини кўммас сув.
Отанг асал, онанг асал,
Асал-а асал, ай, сулув...

ОШКОРАЛИКНИ ТУШУНИШ

Ошкоралик деса манави бу зот —
Доим саф олдида юришга мойил,
Сезилмай қолишдан чўчиб, шу заҳот
Бор либосин ечиб олибди, қойил!

ЎКИНЧ

Киши йўқ пахтани элда суймаган,
Пахта экдик ҳатто ўр-қиримизга.
Жойимиз қолмади пахта қўймаган,
Пахтани кўп қўйдик бир-биримизга...

Саъдулла ҲАКИМ

ОБ-ҲАВО

Республика гидрометеорология марказидан олинган маълумотга қараганда, кейинги ҳафта — 19—25 март кунлари ўлкамизда ҳаво ўзгариб туради. 19 март куни айрим жойларда қисқа муддатли ёмғир ёғади. Ғарбдан секундига 7—12 метр тезликда шамол эсади. Ҳафтанинг биринчи ярмида ҳарорат ҚҚАССРда кечаси 3 даража совуқ билан 2 даража иссиқ ўртасида, кундузи 9—14, Хоразм ва Самарқанд областларида кечаси 2—7, кундузи 14—19 даражага етади. Қашқадарё, Сурхондарё областларида кечаси 6—11, кундузи 18—23, баъзи жойларда 11—16 даражагача иссиқ бўлади. Қолган областларда ҳарорат кечаси 4—9, кундузи 15—20, айрим ерларда 7—12 даражагача кўтарилади.

Ҳафтанинг иккинчи ярмида республикамизга шимолий Ғарб томондан совуқ ҳаво оқими кириб келади. Натижада ҳарорат пасайиб, ёмғир, баъзи жойларда қор ёғиши мумкин.

ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТЛАР

✦ Чуст бадиий буюмлар фабрикасида халқнинг талаб ва эҳтиёжлари ҳисобга олиниб, сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.

Чуст дўпписи, духоба парда, мактаб ўқувчилари фартуклари, сўзана, чақалоқлар учун кийимлар комплекти каби маҳсулотларга буюртмалар кўпаймоқда.

Корхонада 200 ўринли ошхона қурилаётир. Клуб, спорт комплекси, 20 та турар-жой биноси барпо этиш планлаштирилган.

Беқасам тўқиш цехи эса маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Цехга замонавий тўқув дастгоҳлари ўрнатилди. Бу эса ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаб, корхона қувватини оширди. Цех ишчилари бу йил 200 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга аҳд қилишган.

И. РУСТАМОВ.

Тошкент циркида Москва санъаткорлари янги программани намойиш этишмоқда.
СУРАТЛАРДА: цирк программасидан кўринишлар.
Ф. ҚУРБОНБОЕВ фотолари (ЎзТАГ).

ҚИЛМИШЛАРИГА ЯРАША

17 март куни РСФСР Олий Судининг жиноий ишлар судлов коллегияси қуролланган тўда ташкилотчиси ва бошлиғи П. Якшиянцни мол-мулкини мусодара қилиш шарти билан ўн беш йил қамоқ жазосига ҳукм қилди. Якшиянц ва унинг ҳамтовоқлари босқинчиликда, фирибгарлик йўли билан давлат мулкини ўғирлашда, СССР давлат чегарасидан ғайриқонуний ўтишда айбланган эдилар.

Бу иш юзасидан бўлган судда РСФСР Олий судининг аъзоси В. Мухин раислик қилди. СССР Бош прокурорининг ёрдамчиси А. Врублевский — давлат қораловчи вакили, В. И. Ленин номли Совет болалар фонди правлениесининг аъзоси О. Игнатьева — жамоат қораловчиси бўлди. Москва шаҳар адвокатлар коллегиясининг адвокатлари уларни ҳимоя қилдилар.

Ўтган йилнинг биринчи декабрида Якшиянц тўдаси Оржоникидзе шаҳридаги мактаблардан бирининг 4-синф ўқувчилари ва уларнинг муаллимасини гаров сифатида қўлга олдилар. Босқинчилар гаровга олинганларни жазолаймиз, дея қўрқитиб, маъмурларни уларга валюта ҳисобида жуда катта пул, қурол-яроғ, Исроил, ЖАР ёки Покистонга учиб кетиш учун самолёт беришга мажбур қилдилар. Охири Исроил танлаб олинди.

СССР Ички ишлар министрлиги билан СССР Давлат хавфсизлик комитети органлари болалар ҳаётини хавф-хатарда қолдирмаслик учун «Момақалдироқ» операциясини ишлаб чиқишди. Ана шу режаларга кўра босқинчиларнинг барча талаблари қондирилди. Совет гражданавиациясининг «ИЛ-76Т» самолёти 2 декабрь куни Тель-Авив аэропортига қўнди. Аммо Якшиянцнинг ниятлари тўла амалга ошмади: эртасигаёқ Исроил маъмурлари билан шартлашилганига кўра, босқинчилар совет томонига қайтарилди.

Жиноятчилар сиёсий, диний ёки бошқа сабабларга кўра, СССРни ташлаб чиқиб кетмоқчи эмасдилар, балки давлатдан миллион-миллион чет эл валютасини олиш ва шу йўл билан бойиш уларнинг асосий мақсади эди. Жиноий йўл орқали ундирилган пуллар билан Совет Иттифоқида қолиш мумкин бўлмаганлиги учун уларнинг чет элга қочиб кетиши мажбурий чора эди.

Суд тўданинг бошқа аъзоси — В. Муравлёвни 14 йил озодликдан маҳрум этишга қарор қилди. Унинг мол-мулки мусодара қилинади, дастлабки ўн йилликни қамоқхонада, қолган муддатни эса кучайтирилган режимли колонияда ўтказади.

Г. Вишняков ҳам Муравлев сингари Якшиянцга жиноий режасини амалга оширишда фаол ёрдам берган. В. Анастасов ҳам худди шу вазифани бажарган. Анастасов ва Вишняков мол-мулкини мусодара этиш шарти билан 14 йил озодликдан маҳрум қилиндилар. Ана шу жазо муддатининг дастлабки беш йили қамоқхонада, қолган муддати эса кучайтирилган режимдаги ахлоқ тузатиш-меҳнат колониясида ўтади.

Т. Жаъфаров давлат мулкини ўғирлашда, болаларни ўғирлашда, самолётни қўлга туширишда, давлат чегарасидан ғайриқонуний ўтишда қатнашмаган, лекин тўда ташкил этилганидан буён унинг аъзоси бўлган. У жазо муддатини кучайтирилган режимли колонияда ўташ ва мол-мулкини мусодара қилиш шарти билан уч йилга озодликдан маҳрум этилди.

Судлов коллегияси жазо бериш даражасини белгилар экан, содир қилинган жиноятнинг характеридан келиб чиқди ва уни оғир жиноят сифатида белгилади. Ҳукмда Якшиянц ва қолган жиноятчилар қилган жиноятнинг ижтимоий жиҳатдан хавфли эканлиги ҳам ҳисобга олинди. Суд балоғатга етмаган болаларга нисбатан жиноят қилинганлигини ва тўданинг баъзи аъзолари аввал судланганлигини жиноятни оғирлаштирувчи ҳолатлардан, деб ҳисоблади.

Суд СССР Граждан авиацияси министри шаънига чиқарган хусусий ажримда «ИЛ-76Т» самолёти экипажи аъзоларининг мардлигини таъкидлади.

Ҳукм ўқиб эшиттирилаётганида В. Муравлёвнинг жазаваси тутиб, суд жараёни тўхтаб қолди. Ўн минутли танаффус давомида судланувчини нисбатан тинчлантиришга муваффақ бўлинди. Судья В. Мухин ҳукмни ўқир экан, барча судланувчилар суд-психиатрия экспертизасининг хулосасига асосан эс-ҳушлари жойида эканлигини ва улар қилмишларига яраша жазоланишлари кераклигини яна бир бор таъкидлади.

Ҳукм ўқиб эшиттирилган вақтдан бошлаб қонуний кучга кирди.

Н. ДЕМИДОВ,
В. ИТКИН,
ТАСС мухбирлари.

«02» *хабар қилади*

ЎЗБЕКИСТОН ССР ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ МАТБУОТ МАРКАЗИ АХБОРОТИ

ЖИНОЯТ УСТИДА

Шу йил 3 март куни Фарғона область Тошлоқ районидаги савдо базаси директори Р. Оғалиев кабинетига ташриф буюрган икки нотаниш кишини меҳмон сифатида хушнудлик билан кутиб олди.

— 1986 йили базада ўтказилган тафтиш натижаларидан хабардорсиз, шундайми? — сўради томдан тараша тушгандай улардан бири қовоғини уйиб.

— Биз прокуратураданмиз, — деди, хона бўйлаб бетўхтов одимлаётган иккинчиси ҳайратга тушган директорга изоҳ бериб.

— Хўш, хизмат...

— Агар ҳужжатларни тилга киритсак, аҳволингизга маймунлар йиғлаши мумкин. Лекин ҳаммада ҳам бола-чақа бор...

«Ҳамсуҳбатлар»нинг ишорасини англаган база директори бўш келмади.

— Олдин гувоҳномаларингизни кўрсак бўладими?

Иш чаппасига кетаётганини ҳис этган қалбаки прокуратура ходимлари саволга дўқ билан жавоб қайтаришди. Ўжар директорни юмшоқ супургига айлантириш учун оғзаки таҳдидларга қўшимча тарзда қирқма ов милтиғини ўқталишди. Шу пайт кутилмаган воқеа юз берди. Мутлақо саросимага тушмаган Р. Оғалиев эпчиллик билан милтиқни уриб туширди. Шовқин-сурондан огоҳ бўлиб етиб келган база ходимлари ёрдамида ниқоби йиртилган жиноятчилар қўлга олинди.

Тошкентлик Г. Гемадутдинов ва Ю. Богданов ортидан махбусларга аталган махсус хонанинг зилдай эшиги зич ёпилди.

ҚОРОВУЛ ЧОЛЛАР НИМАНИ ПОЙЛАР...

Айрим идора раҳбарларининг иши кишини таажжубга солади. Улар давлат мулкини авайлаб-асрашни ёши бир жойга бориб қолган кексаларга топширишади. Навоий шаҳрида Октябрь 50 йиллиги кўчасидаги «Луч» кинотеатрини тунда муҳофаза қилиш 79 ёшли И. Криволапов гарданига юклатилган.

Тонготар олтиларга яқин кинотеатрнинг ойнаванд эшигини бузиб ичкари кирган безорилар унга пичоқ тирашди. Босқинчилар касса эшигини, сўнгра металл яшик қулфини бузишиб, 107 сўм пулни чўнтакка уришди. Мажбурий томошабин бўлиб турган пойлоқчи чолни эса кинотеатр хоналаридан бирига қамаб, йўлларига равона бўлдилар.

Ғ. БОЛТАБОЕВ,
милиция капитани.

Редактор
Ў. УСМОНОВ.

ТВ: ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА

● 20 МАРТ, ДУШАНБА

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Футбол шарҳи. 9.35 «Мулоҳаза учун бир кеча». Спектакль. 11.45 Янгиликлар. 11.55 Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.55 Концерт. 13.20 Фильм-концерт. 16.00 Янгиликлар. 16.10 Сайловлар олдидан 16.20 Болалар соати. 17.20 Ҳужжатли фильм. 18.00 Халқ куйлари. 18.45 Футбол шарҳи. 19.15 СССР маданият министри билан суҳбат. 19.55 М. П. Мусоргский туғилган куннинг 150 йиллигига. 21.30 Время. 22.00 Сайловлар олдидан. 22.10 «Хованщина». Опера (давоми). 00.25 Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 Физика. 10.05 Итальян тили. 11.05 ПТУ ўқувчиларига. 11.35 Астрономия. 12.05 Сиз яратган боғ. 13.05 «Камонинг сўнгги жасорати». Бадиий фильм. 14.35 Янгиликлар. 14.45 Концерт. 15.10 Ҳужжатли фильм. 17.35 Янгиликлар. 17.45 «Транзит». Бадиий фильм, 1-серия. 19.00 Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.00 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Ҳужжатли фильмлар. 21.30 Время. 22.00 Сайловлар олдидан. 22.10 «Транзит». Бадиий фильм, 1-серия. 23.25 Янгиликлар. 23.30 Оммавий куйлар янгиликлари.

УзТВ-I. 13.30 «Баҳорги олимпиада ёки Хор бошлиғи». Бадиий фильм. 16.40 Биология. 17.10 Ҳужжатли фильм. 17.30 Ўқитувчи экрани. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 «Офицерлик қаҳрамонона касб». 19.30 Социалистик қонунчилик ва демократия. 20.00 Ахборот. 20.15 Телеочерк. 20.30 Ахборот. 20.50 М. Аҳмедова рақсга тушади. 21.30 Время. 22.00 Сайловлар олдидан. 22.10 «Санников ери». Бадиий фильм.

● 21 МАРТ, СЕШАНБА

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Мультфильмлар. 9.35 «Хованщина» операси. 11.10 Янгиликлар. 11.20 «Хованщина» операсининг давоми. 13.35 Бу бўлган... бўлганди. 13.55 Болалар соати. 16.00 Янгиликлар. 16.10 Сайловлар олдидан. 16.20 Риштонлик уста Ш. Юсупов. 16.45 Қишлоқ истиқболлари. 17.40 Салом, музика! 18.30 Ҳокимият — Советларга. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Фигурали учиш. Жаҳон чемпионати. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Кинорежиссер А. Герман билан учрашув. 23.45 Дунё воқеалари. 24.00 «Қаҳвахонадаги кеча». Спектакль.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 Физика. 10.05 Француз тили. 11.05 «Агро» тележурнали. 11.35 География. 12.05 Француз тили. 13.05 «Транзит». Бадиий фильм, 1-серия. 14.20 Ритмик гимнастика. 14.50 Янгиликлар. 15.00 Ҳужжатли фильм. 17.35 Янгиликлар. 17.45 «Транзит». Бадиий фильм, 2-серия. 18.50 Ритмик гимнастика. 19.20 Бошқирдистон АССР Давлат телерадиоси. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Ҳужжатли фильм. 21.05 Концерт. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Транзит» Бадиий фильм, 2-серия. 23.20 Тонгги почта. 23.50 Янгиликлар. 23.55 Оммавий куйлар янгиликлари.

УзТВ-I. 15.30 «Меҳрибонлик». Бадиий фильм. 16.40 Адабиёт. 17.10 Ҳужжатли фильм 17.30 Касблар ҳақида ҳикоялар. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.25 Бир актёр театри. 18.55 Табиат муҳофазага муҳтож. 20.00 Ахборот. 20.20 Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 Ахборот. 20.50 Ассалом, Наврўз! 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 23.15 Ассалом, Наврўз! (давоми).

● 22 МАРТ, ЧОРШАНБА

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Салом, музика! 9.55 Фигурали учиш. Жаҳон чемпионати. 11.55 Янгиликлар. 12.05 Оламга саёҳат. 13.05 Биз қандай дам оламиз. 13.35 Ҳужжатли фильм. 13.55 Дўстлар даврасида. 15.45 Янгиликлар. 15.55 Қайта қуриш прожектори. 16.05 Музикали хазина. 17.00 Болалар соати. 18.00 Тараққиёт. Ахборот. Реклама. 18.45 Ҳокимият — Советларга. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 М. П. Мусоргский 150 ёшда. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 М. П. Мусоргский юбилейига бағишланган кечанинг давоми. 23.45 Дунё воқеалари. 24.00 ВЛКСМ Марказий Комитетининг Пленумидан репортаж.

МТ-II. 17.35 Янгиликлар. 17.40 «Шарқий Сибирь». 17.50 Концерт. 18.40 Мультфильмлар. 19.15 Образ. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 Фильм-концерт. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 23.15 «Ҳайқириқ». Бадиий фильм. 23.30 Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.30 «Ғалвасиз кун йўқ-а?» Бадиий фильм. 16.45 Химия. 17.15 М. П. Мусоргский туғилган кунининг 150 йиллиги. 17.30 ЎзССР тарихи. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.30 Агросаноат: тажриба ва муаммолар. 19.00 «Ёшлик». 20.00 Ахборот. 20.15 «Пешқадамлар». 20.30 Ахборот. 20.50 Наврўзи олам. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Наврўзи олам (давоми).

● 23 МАРТ, ПАЙШАНБА

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Мультфильмлар. 9.35 «Ботқоқлик». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 11.40 Янгиликлар. 11.50 Болалар соати. 12.50 Концерт. 15.55 Янгиликлар. 16.05 Сайловлар олдидан. 16.15 Фильм-концерт. 16.40 Ҳужжатли фильмлар. 17.45 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.30 Миллатлараро муносабатлар. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Ҳужжатли фильм. 19.50 «Физиклар». Бадиий фильм. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 12-қават. 24.00 Дунё воқеалари. 00.15 Тео Адам таклиф этади.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Уй академияси. 9.45 Испан тили 10.15 Табиатшунослик. 10.35 Илмий-оммабоп фильм 11.55 Табиатшунослик. 12.15 Испан тили. 13.05 «Ҳайқириқ». Бадиий фильм. 14.20 Янгиликлар. 14.30 Подмосковье қўшиқлари. 15.00 Ҳужжатли фильмлар. 17.35 Янгиликлар. 17.45 «Қизил одамлар». Бадиий фильм. 19.15 Мультфильм. 19.35 Телевизион бенефис. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Ҳужжатли фильм. 21.15 Концерт. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Қизиқ одамлар». Бадиий фильм. 23.45 Янгиликлар. 23.50 Оммавий куйлар янгиликлари.

УзТВ-I. 15.30 «Мени ўлди десалар, ишонма». Бадиий фильм. 16.40 Зоология. 17.10 Ҳужжатли фильм. 17.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.30 Объективда — қайта қуриш. 19.00 Ғоядан — жорий этишга. 19.45 Комсомол прожектори. 20.00 Ахборот. 20.15 Чўл ва одамлар. 20.30 Ахборот. 20.50 Мусиқа жавони. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Футбол. «Пахтакор» — «Даугава». 23.00 Комедия... комедия.

● 24 МАРТ, ЖУМА

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Мультфильмлар. 9.45 «Физиклар». Бадиий фильм. 11.25 Қувноқ стартлар. 12.10 Янгиликлар. 12.20 Концерт. 12.50 Йил фасллари. 13.50 Фильм-концерт. 15.30 Янгиликлар. 15.40 Қайта қуриш прожектори. 15.50 Мультфильм. 17.35 Фалсафий суҳбатлар. 18.20 Ҳужжатли фильм. 19.10 Дунё воқеалари. 19.25 Интерсигнал. 19.55 Шеърият лаҳзалари. 20.00 Биргаликда куйлайлик, дўстлар. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Музикали фильм. 22.55 Бу бўлган... бўлганди... 23.10 Нигоҳ.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 Музика. 10.05 Инглиз тили. 11.05 Физика. 11.35 География. 12.05 Инглиз тили. 13.05 «Қизил одамлар». Бадиий фильм. 14.35 Янгиликлар. 14.45 Ритмик гимнастика. 15.15 Ҳужжатли фильм. 17.35 Янгиликлар. 17.45 Ҳужжатли фильм. 18.05 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 18.10 Краснодар телевидениесининг программаси. 19.00 Телеочерк. 19.35 «Мен янги асрни учратдим». 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Ёзги вақтга ўтиш. 20.55 Реклама 21.00 Ритмик гимнастика. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Мандела». Бадиий фильм. 00.40 Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.30 Ҳужжатли фильм. 16.20 Фильм-концерт. 16.45 ЎзССР тарихи. 17.15 Ҳужжатли фильм. 17.30 Физика. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Инсон болаликдан бошланади. 18.50 Ёшлик. 19.30 Озиқ-овқат программаси амалда. 20.00 Ахборот. 20.20 Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 Ахборот. 20.50 Концерт. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Ахборот» танқид қилади. 22.35 Бўстон.

● 25 МАРТ, ШАНБА

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Сиз яратган боғ. 9.35 Жаҳон халқлари ижоди. 10.05 Инсон ер, коинот. 11.05 Болалар ва ўсмирлар фильмлари халқаро фестивалининг очилиши. 12.25 Социализм мамлакатларида. 12.55 Концерт. 13.25 Ёзги вақтга ўтиш. 13.35 «Йўқ» дея бил». Бадиий фильм. 14.55 Дунё воқеалари. 15.10 Она қалби. 16.40 Ҳайвонот оламида. 17.40 Аёл ҳаётидан 15 дақиқа. 17.55 Халқаро программа. 18.55 «Криминал истеъдод». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 21.30 Время. 22.05 Teлетомошабин ҳамроҳи. 22.25 «Бурда» таклиф этади. 23.45 Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг.

МТ-II. 8.30 Гимнастика. 8.50 Қишлоқ янгиликлари. 9.50 Тараққиёт, ахборот, реклама. 10.35 «Йиллар, авлодлар, қўшиқлар». 11.25 «Шаҳарни ёпган киши». Бадиий фильм. 12.40 Нигоҳ. 13.10 Доғистон АССР Давлат телерадиоси. 14.05 Музикали абонемент. 15.15 Мультфильмлар. 15.55 Реклама. 16.00 «Чўл эскадрильяси». Бадиий фильм. 17.10 Ҳужжатли фильм 18.05 «Қизил подшоҳ». Фильм-спектакль. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.50 Время. 22.05 Фильм-балет. 23.10 Янгиликлар. 23.15 Бизнинг мерос.

УзТВ-I. 9.00 «Ассалому алайкум». 10.00 Ҳужжатли фильм. 10.30 Элга хизмат: талаб ва таклиф. 11.00 Концерт. 11.30 Ҳужжатли экран. 12.30 Театр ва болалар. 13.30 «Қасос водийси». Бадиий фильм. 14.45 Муносиблар учун овоз берамиз. 15.15 Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 18.05 Болалар учун фильм. 18.35 Тенгдошлар. 19.20 Кинолавҳа. 19.30 Илмий-оммабоп программа. 20.00 Ахборот. 20.20 Реклама. 20.30 Ахборот. 20.50 Музикали программа. 21.30 Время. 22.05 Дўстлик экрани. Бадиий фильм. 00.45 Янгиликлар.

● 26 МАРТ, ЯКШАНБА

МТ-I. 8.30 Янгиликлар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.15 Спортлото. 9.30 Эрта саҳарлаб. 10.30 Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 Тонгги почта. 12.00 Саёҳатчилар клуби. 13.00 Болалар информацион музикали программаси. 14.30 Музикали киоск. 15.00 Здоровье. 15.45 Нигоҳ. 16.45 Мультфильм. 17.05 Қишлоқ янгиликлари 18.05 Халқаро панорама. 18.55 Сени севаман ҳаёт. 19.00 «Кечир бизни, боғимиз...» Бадиий фильм, 1-серия. 20.10 Бугун — Сайловлар куни. 20.20 «Кечир бизни боғимиз...» Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 Время. 22.05 Салом, доктор! 22.20 «Биринчи каторга билет» 23.55 Янгиликлар.

МТ-II. 8.30 Зарядкага сафланинг. 8.50 Ҳужжатли фильмлар. 9.30 Делегатскаядаги музей. 10.10 «Баҳор»нинг қайтиши. 10.40 Болалар учун фильм. 11.30 Спорт ва шахс. 12.00 Саёҳатчилар клуби. 13.00 Оммавий куйлардан концерт. 13.25 «Жуда зерикарли воқеа». «Хайрли тонг». Бадиий фильмлар. 15.05 Рақслар, рақслар. 16.55 Футбол. «Торпедо» — «Спартак». 18.45 Ҳужжатли фильм. 19.15 Концерт. 19.30 Баскетбол. Профессионаллар чемпионати. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Концерт. 21.15 Салом, доктор! 21.30 Время. 22.05 Мультфильм. 22.15 Спорт гимнастикаси. Халқаро мусобақа. 23.00 «Интервенция». Бадиий фильм. 00.45 Янгиликлар.

УзТВ-I. 9.00 «Ассалому алайкум». 10.00 Оила даврасида. 10.40 Биргаликда куйлаймиз. 11.05 Қувноқ стартлар. 12.05 Бугун — СССР халқ депутатлари сайлови куни. 12.35 Спорт программаси. 13.45 Ота-оналар университети. 14.15 «Ахборот»нинг махсус сони. 14.30 Сиз севган қаҳрамонлар. 15.30 Реклама. 18.05 Мультфильм. 18.25 Концерт. 18.55 Бугун — СССР халқ депутатлари сайлови куни. 19.25 Музикали фильм. 20.00 Ахборот. 20.20 Ҳужжатли фильм. 20.30 Ахборот. 20.50 Музикали программа 21.30 Время. 22.05 «Европа воқеаси». Бадиий фильм.

Р. — 05658. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Б. — 66. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12